

**VILNIAUS APYGARDOS PROKURATŪROS
3-ASIS BAUDŽIAMOJO PERSEKIOJIMO SKYRIUS**

NUTARIMAS

NUTRAUKTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ

Data	2024-09-23
Surašymo vieta	Vilnius
Ikiteisminio tyrimo Nr.	07-6-00015-23

Nutarimą priėmė	Prokuroras Tomas Songaila
n u s t a t ė:	
Tiriama nusikalstama veika, jos kvalifikavimas	Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir FNTT prie LR VRM) Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos (toliau – ir NPPTV) Nusikalstamų veikų tyrimo skyriuje (toliau – ir NVTS) atliekamas ikiteisminis tyrimas pagal požymius nusikalstamų veikų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – ir BK) 184 straipsnio 3 dalyje (turto iššvaistymas), BK 222 straipsnio 2 dalyje (apgaulingas finansinės apskaitos tvarkymas ir (arba) organizavimas). 2023-11-17 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos gautas Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Zigmo Vaišvilos prašymas dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ir tyrimo medžiagoje Nr. M-6-07-0004-23 atnaujinimo, kuriame nurodyta, kad FNTT prie LR VRM Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus 2023-02-15 Nutarimu tyrimo medžiagoje Nr. M-6-07-0004-23 atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą dėl VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ veiklos — paramos gavimo ir panaudojimo, buhalterinės apskaitos tvarkymo ir teikiamų finansinių atskaitomybių atitikimo tikrajai veiklai pagal LK BK 222 str. 1 d. ir kitus pagrindus. Šis nutarimas patvirtino, kad pagal surinktus duomenis apie VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ veiklą, paaiškėjo, jog 2021 m. VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ 45 000 Eur paramą gavo iš Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ (kodas 305659438, Konstitucijos pr. 3, Vilnius, vienintelė darbuotoja direktorė Anastasija Stefanovič). Susipažinus su viešai skelbiamais Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ duomenimis, pateiktais Juridinių asmenų registre, paaiškėjo, kad šis fondas buvo įsteigtas 2020-10-18 ir įregistruotas 2020-11-18, steigėjas ir vienintelis dalininkas — VŠĮ „Rytų Europos studijų centras“ (į.k. 300590785). Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ Juridinių asmenų registro pateikti viešai skelbiami 2021 m. ir 2022 m. veiklos duomenys patvirtina, kad šis juridinis asmuo buvo įsteigtas iškart po 2020-10-11 įvykusių Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų, kada paaiškėjo, kad daugumą šiuose rinkimuose laimėjo Tėvynės sąjungos-krikščionių demokratų politinės partijos kandidatai į Lietuvos Respublikos Seimo narius, kurie dalyvaus valdančios koalicijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės formavime. Šio fondo 2021 m. veiklos aiškinamajame rašte nurodyta, kad lėšas veiklai fondas gavo iš Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos (ministras Gabrielius Landsbergis - Tėvynės sąjungos-krikščionių demokratų politinės partijos pirmininkas) ir 287 410 Eur šios paramos paskirstė nenurodytam skaičiui projektų. Dalis šių lėšų (45 000 Eur) buvo skirta buvusio Lietuvos Respublikos konstitucinio teismo pirmininko Dainiaus Žalimo vadovaujama VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ veiklai. D. Žalimas viešoje erdvėje aktyviai rėmė Tėvynės sąjungos-krikščionių demokratų politinės

partijos veiklą, o ši partija neskubėjo Seime skirti naujo Lietuvos Respublikos konstitucinio teismo pirmininko, tuo tarpu D. Žalimas vykdė šias pareigas, nors jo kadencija, kurios terminas — naikinamasis, buvo pasibaigusi. Po Zigmo Vaišvilos kreipimosi į teisėsaugą dėl VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ buhalterinės apskaitos tvarkymo 2022 m. finansinių atskaitomybių dokumentuose, pateiktuose Juridinių asmenų registro, VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ nebenurodė, iš kur 2022 m. veiklai gavo beveik 100 000 Eur, o Labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“ nebenurodo, ar 2022 m. veiklai lėšas skirstė iš lėšų, gautų iš Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, ar ir kitų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ministerijų bei savivaldybių. Zigmas Vaišvila mano, kad ši galimai nusikalstama veika vykdoma sąmoningai, nes vienintelė Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ darbuotoja realiai negali vykdyti tokios didelės apimties veiklos; Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ar kitos ministerijos ir savivaldybės gali finansuoti veiklą, kurią nusprendžia pagal savo nuostatus esant būtina ir pagrįsta, tam nėra reikalingas vienos darbuotojos privatus fondas, kuris ne realiai finansuoja, o tik formaliai perskirsto ministerijų lėšas; tokiu būdu perskirstytos lėšos gali būti ir yra naudojamos ne pagal paskirtį, ką patvirtino ir VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ lėšos, išleistos ne pagal šios viešosios įstaigos Juridinių asmenų registre įregistruotose numatytoje veiklose, bet už asmeninę D. Žalimo veiklą, sumokėjus dalį jų advokatui Karoliui Ruginiui. Išdėstytos aplinkybės ir viešai skelbiami Juridinių asmenų registro duomenys apie šių viešųjų įstaigų veiklą patvirtina, kad Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ veikla yra apsimestinė šio juridinio asmens veikla, turinti sukčiavimo ir korupcijos požymių, nes Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir galimai kitos ministerijos per šį formalų fondą skiria lėšas suinteresuotiems asmenims, kurie aptarnauja jų politinę veiklą už valstybės lėšas, bet neskiria šių lėšų tiesiogiai suinteresuotam asmeniui, kuris viešai remia šios politinės partijos ir jos pirmininko politinę veiklą Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje. Pagal viešai skelbiamą informaciją, už Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos lėšų skirstymą atsakinga yra šios ministerijos kanclerė Inga Černiuk. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, BPK nustatyta tvarka Zigmas Vaišvila prašė pradėti ikiteisminį tyrimą dėl nurodytų galimai nusikalstamų veikų, atitinkančių sukčiavimo, korupcijos ir apsimestinės juridinio asmens veiklos požymius; atnaujinti tyrimą tyrimo medžiagoje Nr. M-6-07-0004-23 ir abi tyrimo medžiagas sujungti bendram tyrimui.

2024-01-16 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus vyriausiosios tyrėjos tarnybiniame pranešime dėl informacijos patikslinimo nurodyta, kad išanalizavus Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ banko sąskaitos išrašą, nustatyta, kad minėtas fondas pinigines lėšas skyrė šioms organizacijoms: labdaros ir paramos fondui „Civil Society Support Foundation“, VŠĮ „Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai“, VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“, „Linking media“, VŠĮ „Gydytojai už teisybę ir teisingumą“, VŠĮ „ZUBR“, VŠĮ „Pagalba medijai“, VŠĮ „Ukrainos mokykla“, VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“, „Centr garmoniynogo rozvytku“, VŠĮ „Media ekspertas“, labdaros ir paramos fondui „Strana dlya zhizni“, asociacijai „Belarusian Investigative Center z.s.“, VŠĮ „The NUT“, asociacijai „Krasavik“, VŠĮ „Imigrantų verslo plėtros centras“, labdaros ir paramos fondui „Bysol“.

Patikrinus atvirus, viešai prieinamus šaltinius/duomenis apie minėtas organizacijas, nustatyta, kad Labdaros ir paramos fondo „Civil Society Support Foundation“ pagrindinė veikla yra labdara, parama. Į šią veiklą įeina vyriausybinių įstaigų ar privačių organizacijų, pagalbos organizacijų nukentėjusiesiems ir nacionalinių ar vietinių labdaros organizacijų ir specialistų-konsultantų teikiamų socialinių, konsultacinių, rūpybos, pagalbos pabėgėliams, nukreipimo į kitą

instituciją ir panašių paslaugų asmenims ar šeimoms jų namuose ar kitur veikla: vaikų ir paauglių rūpybos orientavimo veikla, įvaikinimo ir žiauraus elgesio su vaikais ar kitais asmenimis prevencijos veikla, patarimai namų ūkio biudžeto, vedybų ir šeimos klausimais, kredito ir išskolinimo konsultacinė veikla, bendruomenių ir kaimynystės veikla, pagalbos nelaimių aukoms, pabėgėliams, imigrantams ir kt., įskaitant laikinojo ir ilgalaikio prieglobsčio suteikimą, veikla, bedarbių profesinė rehabilitacija ir jų rengimas tam tikrai veiklai, kai švietimas yra ribotas, teisės labdarai, buto mokesčio ar maisto priedui gauti nustatymas, benamių ir kitų socialiai remtinių grupių socialinė priežiūra dieną, labdaros veikla, pvz., lėšų rinkimas ar kita socialinės pagalbos veikla.

VšĮ „Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai“ sprendžia pagrindinius iššūkius, su kuriais susiduria žmogaus teisių aktyvistai Baltarusijoje – teisę į susirinkimus ir žodžio laisvę. Tai pasiekama suteikiant saugią mokymo ir susitikimų erdvę ir patalpas žmogaus teisių gynėjams, žurnalistams, studentams ir mokytojams, taip pat tarptautiniams susitikimams ir kultūros renginiams.

VšĮ „Teisės ir demokratijos centras“ misija – remti visuotinai pripažintų teisingumo ir tinkamo proceso standartų įgyvendinimą dabartinių politinių režimų represijų aukoms Baltarusijoje ir kitose posovietinėse šalyse, taip pat teikti ekspertinę pagalbą vykdant konstitucines ir demokratines reformas tose šalyse.

„Linking media“ – Lenkijoje įsikūręs fondas, kuris užsiima veikla, skatinančia demokratinės teisinės valstybės principus Baltarusijoje, žiniasklaidos institucijų, nevyriausybinių institucijų ir socialinių iniciatyvų plėtros veikla, medijų švietimu, veikla, orientuota į programinės įrangos ir informacinių technologijų kūrimą, dokumentiką ir fotografiją, Baltarusijoje vykstančių ekonominių, politinių ir socialinių procesų analitinę ir tiriamąją veiklą, žmogaus teisių ir pilietinių laisvių veiklą.

VšĮ „Gydytojai už teisybę ir teisingumą“ pagrindinė veikla yra socialinės paslaugos. Į šią veiklą įeina vyriausybinių įstaigų ar privačių organizacijų, pagalbos organizacijų nukentėjusiesiems ir nacionalinių ar vietinių labdaros organizacijų ir specialistų-konsultantų teikiamų socialinių, konsultacinių, rūpybos, pagalbos pabėgėliams, nukreipimo į kitą instituciją ir panašių paslaugų asmenims ar šeimoms jų namuose ar kitur veikla: vaikų ir paauglių rūpybos orientavimo veikla, įvaikinimo ir žiauraus elgesio su vaikais ar kitais asmenimis prevencijos veikla, patarimai namų ūkio biudžeto, vedybų ir šeimos klausimais, kredito ir išskolinimo konsultacinė veikla, bendruomenių ir kaimynystės veikla, pagalbos nelaimių aukoms, pabėgėliams, imigrantams ir kt., įskaitant laikinojo ir ilgalaikio prieglobsčio suteikimą, veikla, bedarbių profesinė rehabilitacija ir jų rengimas tam tikrai veiklai, kai švietimas yra ribotas, teisės labdarai, buto mokesčio ar maisto priedui gauti nustatymas, benamių ir kitų socialiai remtinių grupių socialinė priežiūra dieną, labdaros veikla, pvz., lėšų rinkimas ar kita socialinės pagalbos veikla.

VšĮ „ZUBR“ – Baltarusijos politinė informacinė platforma, žiniasklaidos kanalai analizuoja visus klausimus, kurie įdomūs pilietinei visuomenei, taip pat ir ekonominius.

VšĮ „Pagalba medijai“ pagrindinė veikla yra renginių organizavimas. Į šią veiklą įeina renginių, tokių kaip verslo ir prekybos parodos, suvažiavimai, konferencijos ir susitikimai, organizavimas, reklama ir (arba) vadyba, įskaitant arba neįskaitant įrangą aptarnaujančio personalo ir vadovavimo jam paslaugas renginių vykdymo vietose.

VšĮ „Ukrainos mokykla“ – tai pelno nesiekianti organizacija, siūlanti nemokamas nuotoline pamokas visiems 1-11 klasių Ukrainos mokiniams, kurias Ukrainos mokytojai dėsto ukrainiečių kalba pagal oficialią Ukrainos mokymo programą.

VšĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“ – krikščionių organizacija, ugdomi, propaguojanti ir remianti demokratiją ir religijos laisvę. Pagrindinė jos veikla – bendruomenės

kūrimas, spauda, paskaitos, knygų leidyba, edukacinės išvykos, ryšių su bendruomene ir įvairiomis organizacijomis kūrimas ir puoselėjimas.

VšĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ – baltarusių muziejus Vilniuje.

„Centr garmoningų rozvytku“ – Ukrainoje įsteigtas centras, apie kurį nerasta jokios informacijos.

VšĮ „Media ekspertas“ pagrindinė veikla yra popierius, jo gaminiai. Kitos veiklos, kuriomis užsiima bendrovė, yra kanceliarijos prekės.

Labdaros ir paramos fondas „Strana dlya zhizni“ pagrindinė veikla yra labdara, parama. Kitos veiklos, kuriomis užsiima bendrovė, yra sąjungos, fondai, asociacijos.

Asociacija „Belarusian Investigative Center z.s.“ yra nepriklausoma žiniasklaidos priemonė, kurios specializacija yra analitiniai žurnalistikos žanrai. Centras rengia penkių rūšių ekspertizę – žurnalistinius tyrimus, kovos su klastojimu, taip pat analitinį reportažą, naujienų laidas ir ekonomines apklausas.

VšĮ „The NUT“ užsiima kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų rengėjų veikla.

Asociacijos „Krasavik“ tikslas – aktyviai prisidėti prie žodžio, minties ir spaudos laisvės stiprinimo, vystymo ir plėtojimo.

VšĮ „Imigrantų verslo plėtros centras“ – nevyriausybinių organizacija, siekianti teikti įvairiapusę pagalbą imigrantams, ypatingą dėmesį skiriant atvykusiems iš trečiųjų šalių, tokių kaip Baltarusija, Ukraina ir pan., vykdančioms individualią veiklą ar sukūrusiems mikro verslus Lietuvoje, integruojantis į vietos ir tarptautinę socio-ekonominę aplinką.

Labdaros ir paramos fondas „Bysol“ remia politinių kalinių šeimas, streiko komitetus, kiemo bendruomenes, atleistus darbuotojus ir pašalintus studentus, vietos iniciatyvas, padedančias baltarusiams kovoti su neteisėtumu šalyje.

2024-03-07 liudytoja Anastasija Stefanovič parodė, kad laikotarpiu nuo 2021 m. birželio mėn. iki 2023 m. rugsėjo mėn. ji dirbo Labdaros ir paramos fonde „Paramos demokratijai fondas“, kuriame ėjo fondo vadovės pareigas. Prieš pradėdant eiti vadovės pareigas ji tapo fondo valdybos nare. Labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“ įregistruotas 2020 m. lapkričio mėn. Šį fondą įsteigė VšĮ „Rytų Europos studijų centras“, kuri yra vienintelė dalininkė. Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ pagrindiniai tikslai yra projekcinio finansavimo teikimas juridiniams asmenims (pilietinėms organizacijoms, veikiančioms Baltarusijoje), apimant vystomojo bendradarbiavimo veiklos vykdymą ir koordinavimą, paramą demokratijai ir žmogaus teisėms, Rytų Europos euroatlantinę integraciją. Jos, kaip vadovės, pagrindinės funkcijos buvo: ataskaitų teikimas valstybės institucijoms, bendravimas su finansininku, kadangi fondas buvo ne per seniausiai susikūrusi organizacija, jos funkcija buvo sukurti fondo veiklos procedūras, paraiškų vertinimo procedūras, gaires, perkelti gerąsias praktikas, buvo atsakinga už internetinės svetainės kūrimą ir pan. Taip sakant, jos viena iš pagrindinių funkcijų buvo nuolatinis institucijos kūrimas. Taip pat buvo atsakinga už bendravimą su potencialiais pareiškėjais, dalyvavimą renginiuose, bendravimą su fondo valdyba. Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ valdybą sudarė 5 fiziniai asmenys, kuriuos pagal fondo įstatus į valdybą paskiria dalininkas. Kaip minėjo, vienintelis dalininkas yra VšĮ „Rytų Europos studijų centras“. Fiziniai asmenys skiriami į valdybą dalininko sprendimu. Valdybą sudarė du finansavimą skiriančios institucijos atstovai, t.y. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos deleguoti asmenys, vienas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovas; atstovaujantis VšĮ „Rytų Europos studijų centrą“, vienas fondo atstovas, t.y. ji, bei vienas nevyriausybinių organizacijos, dirbančios su Baltarusija, atstovas. Ji buvo atsakinga už dokumentų valdybai parengimą ir pristatymą. Taip pat buvo atsakinga už gaunamas projektų paraiškas, t.y. kad visi reikiami dokumentai būtų pateikti, paraiška tvarkingai užpildyta. Tačiau paraiškų vertinimą atlikdavo fondo valdyba. Taip pat galutinį sprendimą dėl projektų finansavimo

priimdavo fondo valdyba. Kai fondo valdyba priimdavo sprendimą finansuoti, jos funkcija buvo susisiekti su pareiškėju dėl projekto finansavimo sutarties sudarymo arba dėl papildomos informacijos, papildomų dokumentų pateikimo, siekiant patikslinti paraišką. Skyrus finansavimą, į jos funkcijas įėjo kasdieninis bendravimas su projektų vykdytojais, su vykdytoju maždaug kartą per mėnesį susitikdavo, su tikslu sužinoti kaip yra vykdomas projektas. Projekto vykdytojas sutartyje numatytais terminais privalėjo teikti tarpines (jei tai ilgas projektas) ir galutines ataskaitas. Į jos funkcijas įėjo šių ataskaitų gavimas, tikrinimas bei papildomų dokumentų užprašymas, klausimų uždavimas. Tarpines projektų vykdytojų ataskaitas tvirtindavo ji. Galutinę projekto vykdytojo ataskaitą ji pristatydavo valdybos nariams, ir galutinį sprendimą dėl projekto ataskaitos tvirtinimo priimdavo valdyba. Valdybai pritarus, jos funkcija buvo pranešti projekto vykdytojui apie teigiamą sprendimą bei pagal su valdyba pasirašytą aktą atlikti galutinį atsiskaitymą su projekto vykdytoju. Pavedimus projektų vykdytojams atlikdavo ji. Jeigu fondo valdyba nepritardavo galutinei ataskaitai, jos funkcija buvo susisiekti su projekto vykdytoju, surinkti papildomą reikalingą informaciją. Taip pat į jos funkcijas įėjo metinių ataskaitų pateikimas valstybės įmonei „Registrų centras“, metines ataskaitas ji pristatydavo vieninteliam fondo dalininkui bei finansavimą teikusiai institucijai. Į jos funkcijas taip pat įėjo papildomo finansavimo fondui paieška, ji dalyvaudavo įvairiuose renginiuose, kuriuose ji pristatydavo Labdaros ir paramos fondą „Paramos demokratijai fondas“ bei jo veiklą. Su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija fondas bendradarbiavo glaudžiai, kadangi, kaip minėjo, ministerijos du atstovai buvo deleguoti į fondo valdybą. Iš LR užsienio reikalų ministerijos buvo gautas savanoriškas įnašas. Sprendime skirti šį įnašą buvo apibrėžti finansavimo panaudojimo tikslai. T.y. tai savanoriškas įnašas, kuris yra skiriamas fondo veiklai, remiant Baltarusijos pilietinę visuomenę, teikiant pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo Baltarusijos represijų, reabilitaciją, teisines paslaugas nukentėjusiems nuo režimo Baltarusijoje. Su LR užsienio reikalų ministerija finansavimo sutartis nebuvo sudaryta, kadangi tai buvo savanoriškas įnašas. Ministro įsakyme dėl šio įnašo buvo nurodytos finansavimo gairės. LR užsienio reikalų ministerijos savanoriško įnašo panaudojimas atsispindi metinėje fondo veiklos ataskaitoje, kuri, kaip minėjo, yra teikiama finansavimą teikiančiai institucijai, t.y. LR užsienio reikalų ministerijai. Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos savanoriškų įnašų ji pakomentuoti negali, kadangi iki šiol galvojo, jog būtent LR finansų ministerija yra atsakinga už kitų ministerijų lėšų pervedimą. Fondo valdyba priimdavo sprendimą finansuoti pilietinių iniciatyvų, žmogaus teisių, nepriklausomos žiniasklaidos ir socialinių platformų projektus, fondas teikė finansavimą tik Lietuvos ir Europos ekonominės erdvės juridiniams asmenims, vėliau buvo priimtas sprendimas finansuoti ir Ukrainos projektus. Daugiausia pareiškėjų buvo ne pelno siekiančios organizacijos iš Lietuvos, t.y. Lietuvos juridiniai asmenys – iš Baltarusijos išvykusių organizacijų įkurtos organizacijos čia. Buvo finansuotos kelios organizacijos iš Lenkijos, t.y. Baltarusijos organizacijos, išvykusios į Lenkiją, viena iš Čekijos. Jei konkrečiau, ką prisimena iš finansuojamų iniciatyvų, t.y. Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai, asociacija „Krasavik“, „Pagalba medijai“. VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ – buvo vienas iš pirmųjų pareiškėjų, pateikęs paraišką. VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ tuo metu buvo besikurianti organizacija, kuri samatoje nurodė lėšas, reikalingas organizacijos kūrimui, t.y. veiklos pradėjimui. Šios viešosios įstaigos tikslas buvo universaliosios teisės pritaikymas Baltarusijos piliečiams, nukentėjusiems nuo represijų, teisinio proceso prieš Baltarusijos režimą pradėjimas. Samatos didžiąją išlaidų dalį sudarė žmogiškieji ištekliai, kadangi vadovas buvo tarptautinių bendruomenių, dirbančių su Baltarusija, ekspertų parengtas asmuo, žinomas tarptautiniu lygiu, visuomenėje matomas, kompetencijų turintis asmuo. VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ samata buvo patvirtinta fondo valdybos. Vienas iš pareiškėjų buvo VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ – tai politinių imigrantų bendruomenės vienas iš baltarusių kultūros palaikymo

projektų. Taip pat finansavo du ar tris fondo „Linking media“ projektus, susijusius su reabilitacija ir gydymu išlaisvintiems Baltarusijos politiniams kaliniams. Tai buvo bendras projektas su Vokietijos užsienio reikalų ministerija, dalį finansavo fondas, dalį Vokietijos užsienio reikalų ministerija. Finansavo VŠĮ „Zubr“ projektą, tai baltarusių žiniasklaida „Malanka“, kuri Lietuvoje filmavo valdybinį filmą apie 2020 m. įvykius Baltarusijoje. Finansavo VŠĮ „Ukrainos mokykla“ projektą, tai 2022 m. pavasarį gimusi iniciatyva, į Lietuvą atvykus daug pabėgėlių iš Ukrainos, orientuota į Ukrainos vaikus, kurie neteko galimybės mokytis. Ukrainiečių mokytojai nuotoliniu būdu vedė pamokas Ukrainos vaikams. Šamatoje išlaidos buvo numatytos mokytojų atlyginimams bei techniniam projekto palaikymui. Skyrė finansavimą VŠĮ „Gdytojai už teisybę ir teisingumą“. Finansavo VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“ projektą, kurio tikslas buvo Konstantinopolio patriarchato grąžinimas į Lietuvą, t.y. pilietinės teisės į tikėjimo išpažinimą užtikrinimas Ukrainos pabėgėliams bei kitiems piliečiams, kurie negalėjo išpažinti tikėjimo dėl Maskvos patriarchato. Buvo ir daugiau finansuojamų projektų (visumoje tarp 20 ir 30), tačiau visų ji neprisimena. Pilietinė iniciatyva pateikdavo šamata, pagal kurią fondo valdyba sprendavo, koki finansavimą skirti projektui. Kartais buvo tvirtinama visa šamata, kai viskas buvo logiška, išlaidos numatytos realios, tačiau pasitaikydavo, kai šamatoje kas nors užkliūdavo, tokiu atveju pareiškėjo buvo prašoma peržiūrėti šamata ir pateikti ją iš naujo. Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ tikslas buvo teikti finansavimą toms iniciatyvoms, kurioms niekas kitas nesuteiktų finansavimo, t.y. suteikti galimybę pradėti veiklą, kad vėliau iniciatyvos finansavimą galėtų gauti iš kitur. Svarstant projektų paraiškas, buvo svarstoma, kokia pridėtinė vertė bus ateityje.

2023-11-24 Valstybinei mokesčių inspekcijai prie LR FM išsiųstas reikalavimas pateikti informaciją apie juridinio asmens „Paramos demokratijai fondas“ (į.k. 305659438, reg. Konstitucijos pr. 3, Vilnius) laikotarpiu nuo 2020-10-26 iki rašto vykdymo dienos atskaitingus asmenis, nurodant įstaigos buhalterinę apskaitą tvarkančius fizinius ir juridinius asmenis, taip pat pateikti duomenis apie „Paramos demokratijai fondo“ vykdomą veiklą, teiktas deklaracijas bei pateikti informaciją, kiek, kokio dydžio ir kokių deklaravo ir sumokėjo mokesčių laikotarpiu nuo 2020-10-26 iki rašto vykdymo dienos.

2023-11-30 Kauno apskrities valstybinė mokesčių inspekcija pateikė Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ pateiktų deklaracijų sąrašą.

2023-11-24 Valstybės įmonei „Registru centras“ išsiųstas reikalavimas pateikti dokumentus, susijusius su juridinio asmens „Paramos demokratijai fondas“ (į.k. 305659438, reg. Konstitucijos pr. 3, Vilnius) steigimu, kolegialaus valdymo organo direktoriaus ir narių paskyrimais, metines finansines atskaitomybes, finansinių ataskaitų rinkinius (balansus, pelno (nuostolių) ataskaitas, aiškinamuosius raštus), nurodant, kas ir koku būdu pateikė nurodytas ataskaitas, nuo įsteigimo momento – 2020-10-26 iki rašto vykdymo dienos.

2023-12-01 Valstybės įmonė „Registru centras“ pateikė Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ Juridinių asmenų registre registruotus dokumentus bei pateiktą Paslaugų apskaitos sistemos prašymų kopijas: įstatus, steigimo aktą, vienintelio dalininko sprendimą, finansinių ataskaitų rinkinius, paslaugų apskaitos sistemos prašymo kopiją.

2023-12-01 Labdaros ir paramos fondui „Paramos demokratijai fondas“ išsiųstas reikalavimas pateikti informaciją, kas, kokio dydžio ir kokios paskirties paramos lėšas suteikė labdaros ir paramos fondui „Paramos demokratijai fondas“ laikotarpiu nuo 2020-11-18 iki rašto vykdymo dienos, pateikti tai patvirtinančius dokumentus, taip pat pateikti informaciją apie nurodytu laikotarpiu labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ įgyvendintus ir šiuo metu įgyvendinamus projektus bei šių projektų įgyvendinimo sutarčių patvirtintas dokumentų kopijas, nurodyti, kurios Europos Sąjungos ir kitą finansinę paramą administruojančios įstaigos administruoja labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai

fondas“ įgyvendinamus projektus, pateikti informaciją pagal kokias paramos lėšomis finansuojamas priemonės ir projektus labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“ gavo nurodytu laikotarpiu finansinę paramą, kaip gautą finansinę paramą paskirstė ir kokių finansavimo sumų likučiu šiuo metu disponuojama, pateikti informaciją apie labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ steigimo aplinkybes, fondo dalininkus, valdybos narius ir atsakingą asmenį už paramos lėšų finansinę apskaitą.

2023-12-05 Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ direktorius elektroniniu paštu pateikė prašomus dokumentus: aiškinamuosius raštus, informaciją apie įnašus fondui, įsakymą dėl lėšų skyrimo, sprendimą dėl fondo likvidavimo, posėdžio protokolą, pasitarimo protokolą, steigimo aktą, VĮ „Registru centras“ išrašus, įstatus, paslaugų sutartį, įkainius, fondo įnašų banko išrašus.

2024-01-25 Labdaros ir paramos fondui „Paramos demokratijai fondas“ išsiųstas reikalavimas pateikti projektų įgyvendinimo sutartis: Nr. PDF-2021-01, Nr. PDF-2021-02, Nr. PDF-2021-03, Nr. PDF-2021-04, Nr. PDF-2021-05, Nr. PDF-2022-01, Nr. PDF-2022-02, Nr. PDF-2022-03, Nr. PDF-2022-05, Nr. PDF-2022-06, Nr. PDF-2022-07, Nr. PDF-2022-08, Nr. PDF-2022-09, Nr. PDF-2023-01, Nr. PDF-2023-01-P, Nr. PDF-2023-02, Nr. PDF-2023-03, Nr. PDF-2023-04, Nr. PDF-2023-05, Nr. PDF-2023-06, Nr. PDF-2023-07, Nr. PDF-2023-08, Nr. PDF-2023-09, Nr. PDF-2023-10, Nr. PDF-2023-11, Nr. PDF-2023-12, Nr. PDF-2023-13 bei šiems projektams skirtų lėšų pagrįstumą patvirtinančius dokumentus.

2024-02-02 Reikalaujamų daiktų, dokumentų pateikimo protokolu Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ vadovas pateikė USB laikmeną su elektroninėmis dokumentų kopijomis: sutartimis su paraiškomis, biudžetais, įgaliojimais.

2024-02-23 Labdaros ir paramos fondui „Paramos demokratijai fondas“ išsiųstas reikalavimas pateikti galutines projektų Nr. PDF-2021-01, Nr. PDF-2021-02, Nr. PDF-2021-03, Nr. PDF-2021-04, Nr. PDF-2021-05, Nr. PDF-2022-01, Nr. PDF-2022-02, Nr. PDF-2022-03, Nr. PDF-2022-05, Nr. PDF-2022-06, Nr. PDF-2022-07, Nr. PDF-2022-08, Nr. PDF-2022-09, Nr. PDF-2023-01, Nr. PDF-2023-01-P, Nr. PDF-2023-02, Nr. PDF-2023-03, Nr. PDF-2023-04, Nr. PDF-2023-05, Nr. PDF-2023-06, Nr. PDF-2023-07, Nr. PDF-2023-08, Nr. PDF-2023-09, Nr. PDF-2023-10, Nr. PDF-2023-11, Nr. PDF-2023-12, Nr. PDF-2023-13 vykdymo ataskaitas.

2024-03-08 Reikalaujamų daiktų, dokumentų pateikimo protokolu Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ vadovas pateikė USB laikmeną su elektroninėmis dokumentų kopijomis: projektų galutines veiklos ataskaitas su fondo valdybos patvirtintomis ataskaitos patikros formomis ir išlaidas grindžiančių dokumentų kopijas.

2024-03-13 Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai išsiųstas raštas, kuriuo vadovaujantis LR BPK 97 str., prašoma pateikti informaciją, ar LR FM vykdė Fondui skirtų savanoriškų įnašų: 2020-12-21 – 300 000 Eur, 2021-11-22 – 100 000 Eur, 2022-12-06 – 300 000 Eur, 2023-06-27 – 260 000 Eur, panaudojimo kontrolę, auditą ar kitas kontrolės formas. Jeigu taip, prašoma informuoti, kokia tvarka ir kokių periodiškumu nuo 2020 m. gruodžio 21 d. kontrolės veiksmai buvo atlikti, ar buvo nustatyti nepagrįsti piniginių lėšų panaudojimo atvejai.

2024-03-19 gautas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos raštas, kuriame nurodyta, kad „Paramos demokratijai fondui“ (toliau – ir Fondas) skirtus savanoriškus įnašus (2020-12-21 – 300 000 Eur, 2021-11-22 – 100 000 Eur, 2022-12-06 – 300 000 Eur, 2023-06-27 – 260 000 Eur) Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Valstybės išdo departamentas atliko pagal Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos pateiktas paraiškas, pritaikydamas standartines sąmatos kontrolės procedūras. Kadangi pervedimai atlikti per Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistemą, lėšų gavėjas mato, kad lėšų pervedimą atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerija, tačiau detalesnėje mokėjimo informacijoje Lietuvos Respublikos

užsienio reikalų ministerija nurodoma kaip pradinis mokėtojas. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija šiuos mokėjimus atliko vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo 2 str. 3 d. ir 7 str. 7 d. 3 p., taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtinto Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vystomojo bendradarbiavimo veiklos įgyvendinimo ir humanitarinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo 80 p. Atsakydami į paklaustimą dėl Fondo kontrolės veiksmų, informuoja, kad, Fondo steigėjo prašymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija delegavo atstovą į Fondo valdybą. Iš viso Fondo valdybą sudaro penki nariai, iš kurių vieną deleguoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, du – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. Fondo valdyba svarsto ir vertina visas Fondo gaunamas projektų finansavimo paraiškas, priima sprendimus dėl finansavimo suteikimo, svarsto ir tvirtina galutines Fondo finansuojamų projektų ataskaitas. Fondo valdyba taip pat svarsto ir tvirtina metines Fondo veiklos ataskaitas – 2022 m. kovo 15 d. Fondo valdyba apsvaustė ir patvirtino 2021 m. Fondo veiklos ataskaitą, o 2023 m. gegužės 9 d. posėdyje aptarta ir patvirtinta Fondo 2022 m. veiklos ataskaita. Fondo direktorius taip pat teikia Fondo veiklos ataskaitas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai. Be to, 2023 m. keičiantis Fondo direktoriui, Fondo steigėjas inicijavo nepriklausomą 2022 m. Fondo administracinių lėšų auditą. Fondo valdyba 2023 m. rugsėjo 7 d. gavo audito išvadas – audito metu pažeidimų nenustatyta. Per Fondo veiklos laikotarpį nepagrįstų piniginių lėšų panaudojimo atvejų nenustatyta. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos turima informacija apie Fondo veiklą ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų panaudojimą nesukūrė prielaidų abejoti Fondo piniginių lėšų naudojimo pagrįstumu.

2024-03-13 Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai išsiųstas raštas, kuriuo vadovaujantis LR BPK 97 str., prašoma pateikti informaciją, ar Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija arba jos deleguoti į kolegialų Fondo valdymo organą – valdybą asmenys, vykdė 2021 m. gruodžio 27 d. Fondui skirtų savanoriško įnašo 200 000 Eur lėšų panaudojimo kontrolę, auditą ar kitas kontrolės formas. Jeigu taip, prašoma informuoti, kokia tvarka ir koku periodiškumu nuo 2021 m. gruodžio 27 d. kontrolės veiksmai buvo atlikti, ar buvo nustatyti nepagrįsti piniginių lėšų panaudojimo atvejai.

2024-03-27 gautas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos raštas, kuriame nurodyta, kad Užsienio reikalų ministerija, kaip institucija, atsakinga už vystomojo bendradarbiavimo politikos įgyvendinimą, teikia daugiašalę paramą vystymuisi ir, be kita ko, skiria savanoriškus įnašus į vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančius fondus. Savanoriški įnašai skiriami užsienio reikalų ministro įsakymu, vadovaujantis Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos teikimo komisijos rekomendacija ir atitinkamais teisės aktais (Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo 2 str. 3 d. ir 7 str. 7 d. 3 p., Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vystomojo bendradarbiavimo veiklos įgyvendinimo ir humanitarinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 278 „Dėl Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vystomojo bendradarbiavimo veiklos įgyvendinimo ir humanitarinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 80 p.). Vystomojo bendradarbiavimo politikos įgyvendinimą reguliuojantys teisės aktai nenumato paramą gaunančių fondų atsiskaitymo už savanoriškų įnašų panaudojimą tvarkos. Tačiau Paramos demokratijai fondo atveju savanoriško įnašo panaudojimas kontroliuojamas per dalyvavimą fondo valdyboje, kurioje yra du URM atstovai. Valdyba priima sprendimus dėl fondo lėšų skyrimo projektų įgyvendinimui, svarsto ir tvirtina projektų ataskaitas, svarsto ir tvirtina fondo metines ataskaitas. Be to, fondo vadovas pateikė išsamias fondo veiklos ir finansines 2021 m. ir 2022 m. ataskaitas Užsienio reikalų ministerijai, kaip fondą finansuojančiai institucijai, vadovaudamasis fondo Projektų atrankos ir administravimo taisyklų 20 p. Taipogi keičiantis fondo vadovui buvo atliktas fondo 2022 m. finansinės veiklos auditas,

kurio rezultatai valdybos nariams pateikti 2023-09-07 elektroniniu laišku. Nepagrįsto fondo piniginių lėšų panaudojimo atvejų nustatyta nebuvo.

2023-12-14 Vilniaus apygardos prokuratūros 3-ojo baudžiamojo persekiojimo skyriaus prokuroro nutarimu susipažinti su dokumentais (informacija) nutarta pareikalauti UAB „Medicinos bankas“ leisti susipažinti su dokumentais (informacija), prireikus padaryti jų išrašus, kopijuoti arba gauti nurodytą informaciją raštu. Dokumentai (informacija), su kuriais reikalaujama leisti susipažinti: Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ (į.k. 305659438), banko sąskaitos, esančios UAB „Medicinos bankas“, išrašais už laikotarpį nuo 2020-12-11 iki 2023-12-12.

2023-12-15 UAB „Medicinos bankas“ pateikė informaciją apie Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ sąskaitų, esančių UAB „Medicinos bankas“, išrašus laikotarpiu nuo 2020-12-11 iki 2023-12-12, IP adresų išsklaidines bei dokumentų kopijas.

2024-01-16 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie LR VRM Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus vyriausiosios tyrėjos kitų objektų apžiūros protokole nurodyta, kad apžiūrėtas 2023-12-15 UAB „Medicinos bankas“ pateiktas kliento „Paramos demokratijai fondo“ banko sąskaitos išrašas nuo 2020-12-11 iki 2023-12-12. Šios apžiūros metu nustatyta, kad iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos banko sąskaitos Nr. LT261010000002132402 buvo gauta 960 000 Eur. Taip pat nustatyta, kad nurodytu laikotarpiu į minėtą banko sąskaitą gauta 1 180 673,47 Eur įplaukų, patirta 908 552,59 Eur išlaidų, sąskaitos likutis: 272 120,88 Eur.

2024-02-28 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie LR VRM Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus vyriausiosios tyrėjos kitų objektų apžiūros protokole nurodyta, kad apžiūrėti 2024-02-02 Reikalaujamų dokumentų pateikimo protokolu iš Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ vadovo paimti lėšų skyrimo pagrindo dokumentai – valdybos posėdžių protokolai. Šios objektų apžiūros protokole nurodyta, kad minėtuose valdybos posėdžių protokoluose yra užfiksuota, jog Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ valdyba svarstydavo jiems pateiktas projektų paraiškas dėl finansavimo skyrimo ir Fondo valdybos nariams balsuojant priimdavo sprendimus dėl finansavimo skyrimo projektams tikslingumo bei jiems skirtino finansavimo dydžio arba nusprendavo visiškai neskirti finansavimo projektui, teikdavo įgaliojimus Fondo vadovei (pvz., pateikti projektų vykdytojams oficialius papildomos informacijos užklausimus, sudaryti projektų vykdymo sutartis, pasirašyti projektų įgyvendinimo aktus ir atlikti galutinius atsiskaitymus su projektų vykdytojais), teikdavo nurodymus projektų paraiškų pareiškėjams (pvz., patikslinti paraišką), taip pat Fondo valdyba balsuojant svarstydavo ir tvirtindavo Fondo finansuotų projektų galutines ataskaitas.

2024-02-28 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie LR VRM Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus vyriausiosios tyrėjos kitų objektų apžiūros protokole nurodyta, kad apžiūrėti 2024-02-02 Reikalaujamų dokumentų pateikimo protokolu iš Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ vadovo paimti dokumentai – sutartys.

2021-09-02 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2021-01 Labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2021-08-26 sprendimu (Protokolas Nr. 2021-02), įsipareigoja skirti labdaros ir paramos fondo „Civil Society Support Foundation“ projektui įgyvendinti 80 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2021-01 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Representation of prodemocratic movement abroad“. Reikalingas biudžetas – 80 000 Eur. Projekto prioritetasis – pilietinė iniciatyva.

Organizacijos pavadinimas – „Civil Society Support Foundation“. „Civil Society Support Foundation“ rengia prodemokratinės iniciatyvas Baltarusijos atžvilgiu. Iš viso išlaidų: 80 000 Eur.

2021-10-12 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2021-02 Labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2021-08-26 sprendimu (Protokolas Nr. 2021-02), išipareigoja skirti VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“, atstovaujamai Dainiaus Žalimo, projektui įgyvendinti 100 000 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2021-02 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Teisės ir demokratijos centro (teisingumo centro) pajėgumų stiprinimas“. Reikalingas biudžetas – 100 000 Eur. Projekto prioritetas – pilietinė iniciatyva, žmogaus teisės, kovoti su korupcija ir didinti vyriausybės atskaitomybę, skatinti jaunimo pilietinį ir socialinį dalyvavimą. Organizacijos pavadinimas – „Teisės ir demokratijos centras“. „Teisės ir demokratijos centras“ pagrindinė misija yra remti visuotinai pripažintų teisingumo standartų įgyvendinimą ir tinkamą procesą, skirtą dabartinių politinių režimų represijų aukoms Baltarusijoje ir kitose posovietinėse šalyse, bei teikti ekspertinę pagalbą konstitucinių ir demokratinų reformų tose šalyse klausimais. Pagrindinės planuojamos veiklos: 1. sukurti vieną kontaktinį centrą, sudarant „Teisės ir demokratijos centras“ ekspertų sąrašą universaliosios jurisdikcijos srityje, teikti teisinę pagalbą nukentėjusiems nuo žmogaus teisių pažeidimų Baltarusijoje bei ištirti galimybes įgyvendinti universaliąją jurisdikciją Baltarusijoje, Lenkijoje, Ukrainoje, Čekijoje, Vengrijoje ir kitose šalyse; 2. išanalizuoti efektyviausius teisinius instrumentus, pagrįstus universalios baudžiamosios jurisdikcijos taikymu ir parengti praktinį žmogaus teisių gynimo priemonių vadovą, pagrįstą nacionalinių ir tarptautinių teisminių institucijų praktika bei organizuoti ir dalytis rezultatais tarptautinėje konferencijoje; 3. stebėti, rinkti ir dokumentuoti teisėjų vardus ir teismų sprendimus, nuteisiančius asmenis už pilietinę veiklą Baltarusijoje; 4. teikti ekspertinę pagalbą ir gaires, kuriant ir stiprinant demokratiją, sudarant „Teisės ir demokratijos centras“ ekspertų sąrašą Baltarusijos konstitucinės ir teisinės sistemos reformai; 5. surengti ir praveisti 3 seminarus apie konstitucinę ir teisinę reformą Baltarusijoje; 6. organizuoti ir praveisti tarptautinę konferenciją „Baltarusijos Respublikos konstitucinės raidos keliai“. Iš viso išlaidų: 118 446 Eur.

2021-09-02 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2021-03 Labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2021-10-06 sprendimu (Protokolas Nr. 2021-03), išipareigoja skirti VŠĮ „Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai“ projektui įgyvendinti 39 700 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2021-03 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Providing Relocation Support to Belarusian HRDs“. Reikalingas biudžetas – 39 700 Eur. Projekto prioritetas – žmogaus teisės. Organizacijos pavadinimas – „Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai“. VŠĮ „Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai“ misija – remti ir plėtoti žmogaus teisių judėjimą Baltarusijoje. Iš viso išlaidų: 39 750 Eur.

2021-10-11 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2021-04 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2021-10-06 sprendimu (Protokolas Nr. 2021-03), išipareigoja skirti fondui „Linking Media“ projektui įgyvendinti 19 800 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių

Signature

dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2021-04 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Supporting core activities of BY_Help“. Reikalingas biudžetas – 19 800 Eur. Projekto prioritetas – pilietinė iniciatyva. Organizacijos pavadinimas – „Linking Media (veikiantis BY_Help vardu)“. „BY_help“ yra visuomeninė iniciatyva, padedanti Lukašenkos režimo persekiojamiems protestuotojams padengti jiems skirtas baudas ir teises išlaidas, taip pat išmokant medicininės išlaidas, patirtas po policijos kankinimų. Iš viso išlaidų: 19 800 Eur.

2021-12-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2021-05 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2021-11-04 sprendimu (Protokolas Nr. 2021-04), įsipareigoja skirti VŠĮ „Gydytojai už teisybę ir teisingumą“ projektui įgyvendinti 28 990 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2021-05 užfiksuota, kad projektui reikalingas biudžetas – 28 990 Eur. Projekto prioritetas – pilietinė iniciatyva. Iš viso išlaidų: 89 480 Eur.

2022-01-25 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-01 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-01-24 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-02), įsipareigoja skirti VŠĮ „Zubr“ projektui įgyvendinti 14 540 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-01 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Okrestino“. Reikalingas biudžetas – 20 000 Eur. Prioritetinės veiklos – pilietinė iniciatyva. Organizacijos pavadinimas – nevyriausybinių organizacija „Zubr“. Pagrindinis projekto tikslas – parodyti visuomenei Baltarusijos Respublikoje sukurtos sistemos, turėjusios saugoti ir stebėti, kaip laikomasi įstatymų, mastą ir tapusios baudžiamąja įstaiga dabartinės valdžios rankose. Iš viso išlaidų: 14 540 Eur.

2022-01-31 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-01 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2021-11-04 sprendimu (Protokolas Nr. 2021-04), įsipareigoja skirti VŠĮ „Pagalba medijai“ projektui įgyvendinti 18 920 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-02 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Pagalba medijai“ palaikymas ir plėtra“. Prioritetinės veiklos – pilietinė iniciatyva, jaunimo pilietinio ir socialinio dalyvavimo skatinimas, demokratijos rėmimas per kultūrą ir mokslą. Organizacijos pavadinimas – „Pagalba medijai“. Leidinys Baltarusijos žiniasklaidos rinkoje – vienas socialinių ir politinių internetinių išteklių ir vienas pagrindinių originalaus turinio tiekėjų. Orientuojamasi į socialiai reikšmingus politinius ir ekonominius įvykius, žmogaus teisių ir pilietinių laisvių temą, problemas, su kuriomis susiduria mažiausiai apsaugotos gyventojų grupės. Iš viso išlaidų: 18 920 Eur.

2022-04-26 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-02 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-04-14 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-02), įsipareigoja skirti VŠĮ „Ukrainos mokykla“ projektui įgyvendinti 25 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-02 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Ukrainos mokykla“. Prašomo finansavimo suma – 25 000 Eur. Veiklos prioritetinės sritys – nepriklausoma žiniasklaida ir socialinės platformos, parama demokratijai per

kultūrą ir mokslą. Dėl Rusijos karo prieš Ukrainą, šią šalį jau paliko milijonai žmonių. Apie 20-30 proc. pabėgėlių – mokyklinio amžiaus vaikai, kurių galimybės tęsti mokslus dėl karo komplikavosi. Greitai ir efektyviai integruoti Ukrainos moksleivius į Lietuvos švietimo sistemą sudėtinga dėl kalbos barjero, skirtingų švietimo programų ir mokytojų bei tinkamų mokyklų trūkumo, todėl buvo skubiai įkurta nuotolinė Ukrainos mokykla. Čia pamokos vyksta ukrainietiška, pagal Ukrainos švietimo programą, vedamos Ukrainos mokytojų. Ši iniciatyva skirta tam, kad nemokamai tęsti mokslus galėtų visi 1-11 klasių Ukrainos mokiniai iki mokslo metų pabaigos. Šis projektas nėra lokalus, t.y. nėra skirtas tik Lietuvoje esantiems pabėgėliams iš Ukrainos, tačiau visiems moksleiviams, kur jie bebūtų: Lietuvoje, Lenkijoje, Čekijoje, Vengrijoje ar bet kur kitur. Jie gali jungtis prie platformos ir gauti kokybišką turinį, mokytis. Visų klasių moksleiviams nuo 1 iki 11 klasės suteikiama galimybė nemokamai jungtis prie pamokų. Iš viso išlaidų: 31 123,35 Eur.

2022-06-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-03 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-05-16 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-04), įsipareigoja skirti labdaros ir paramos fondui „Civil Society Support Foundation“ projektui įgyvendinti 60 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-03 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Prodemokratinio judėjimo atstovavimas užsienyje“. Prašomo finansavimo suma – 60 000 Eur. Veiklos prioritetinė sritis – pilietinė iniciatyva. Organizacijos pavadinimas: „Civil Society Support Foundation“. „Civil Society Support Foundation“ rengia prodemokratinę iniciatyvas Baltarusijos atžvilgiu. Iš viso išlaidų: 60 000 Eur.

2022-06-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-05 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-05-16 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-04), įsipareigoja skirti VŠĮ „Pagalba medijai“ projektui įgyvendinti 14 400 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti Fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-05 užfiksuota, kad projektui prašomo finansavimo suma – 14 400 Eur. Veiklos prioritetinė sritis – nepriklausoma žiniasklaida ir socialinės platformos. Iš viso išlaidų: 14 400 Eur.

2022-09-09 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-06 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-09-08 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-05), įsipareigoja skirti VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ projektui įgyvendinti 22 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-06 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Baltarusijos mokykla Vilniuje“. Prašomo finansavimo suma – 22 000 Eur. Veiklos prioritetinės sritys – pilietinė iniciatyva, demokratijos rėmimas per kultūrą ir mokslą. Organizacijos pavadinimas: „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“. Muziejaus patalpose vyksta savaitiniai baltarusių kalbos ir kultūros pažinimo užsiėmimai 4-11 metų vaikams, lietuvių ir anglų kalbų užsiėmimai įvairioms amžiaus grupėms, grupinės psichologinės pagalbos užsiėmimai, individualios psichologinės konsultacijos, seminarai psichologams, tėvų diskusijų klubas, akademinio piešimo kursai, leidybos užsiėmimai paaugliams, stalo žaidimų klubas, dainavimo klubo užsiėmimai, parodos ir kiti renginiai. Tikslas – skatinti sėkmingą persikėlusius baltarusių ir pabėgėlių vaikų integraciją

Lietuvoje, kartu ugdant jų baltarusišką tapatybę. Veikla orientuota į Vilniaus baltarusių bendruomenę. Iš viso išlaidų: 22 000 Eur.

2022-09-30 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-07 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-09-28 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-06), įsipareigoja skirti VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“ projektui įgyvendinti 31 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą iki 2023-02-28 kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-07 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Ortodoksų bendruomenės tikėjimo laisvės nuo Maskvos patriarchato politinės propagandos užtikrinimas“. Prašomo finansavimo suma – 31 000 Eur. Veiklos prioritetinė sritis – žmogaus teisės. Organizacijos pavadinimas: VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, tai centras, vienijantis dvasininkus, patyrusius represijas iš Maskvos patriarchato pusės, ir tikinčiuosius, siekiančius prisijungti prie Visuotinio Konstantinopolio patriarchato ir atkurti jo teisėtą jurisdikciją Lietuvos Respublikos teritorijoje. Iš viso išlaidų: 31 000 Eur.

2022-12-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-08 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-06-30 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-05), įsipareigoja skirti VŠĮ „Centr Garmoniynogo rozvytku osobystosti „Velet“ projektui įgyvendinti 14 440 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-08 užfiksuota, kad projekto pavadinimas – „Psichologinė pagalba ukrainiečiams karo metu“. Prašomo finansavimo suma – 14 440 Eur. Organizacijos pavadinimas: VŠĮ „Centr Garmoniynogo rozvytku osobystosti „Velet““. Įgyvendinant projektą pagrindinis įgyvendinimo formatas bus išplėstinė tekstinė medžiaga su teminėmis iliustracijomis. Bus apšvarstomos visos problemos, su kuriomis susiduria ukrainiečiai: mylimo žmogaus mirtis, būsto netekimas, priverstinė evakuacija, didėjantis smurto lygis. Iš viso išlaidų: 14 440 Eur.

2022-12-15 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2022-09 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-12-02 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-08), įsipareigoja skirti fondui „Linking Media“ projektui įgyvendinti 37 800 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Priede prie Sutarties Nr. PDF-2022-09 užfiksuota, kad reikalingas biudžetas – 37 800 Eur. Projekto prioritetas – žmogaus teisės. Organizacijos pavadinimas – „Linking Media (veikiantis „BY_help“ vardu)“. Po dviejų metų veiklos „BY_help“ išlieka didžiausia humanitarinės pagalbos iniciatyva, padedanti persekiojamiems padengti finansines išlaidas. Iš viso išlaidų: 37 800 Eur.

2023-02-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-01 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2022-12-21 sprendimu (Protokolas Nr. 2022-09), įsipareigoja skirti VŠĮ „Media ekspertas“ projektui įgyvendinti 20 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr.

PDF-2023-01 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – VšĮ „Media ekspertas“, projekto pavadinimas: „Žurnalistikos ir mediakomunikacijos mokykla“. Mokyklos programą baltarusiams sudarys penkių sričių užsiėmimai: žurnalistikos, žiniasklaidos komunikacijos, fotografijos ir vaizdo įrašų kūrimo pagrindų, socialinės žiniasklaidos ir bendravimo platformų. Iš viso išlaidų: 20 000 Eur.

2023-03-15 paslaugų sutartyje Nr. PDF-2023-01-P labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“ (t.y. užsakovas) ir vykdytojas, sudarė sutartį, kuria užsakovas užsakė, o vykdytojas įsipareigojo suteikti šias paslaugas: 1.1. tikrinti „Paramos demokratijai fondas“ finansuojamų projektų ataskaitų atitikimą Projekto sutartyse ir Fondo taisyklėse numatytiems reikalavimams; 1.2. rinkti, sisteminti ir teikti Fondo vadovei informaciją apie „Paramos demokratijai fondas“ paraiškas teikiančius juridinius asmenis ir jų vykdomas iniciatyvas; 1.3. rengti rekomendacijas dėl „Paramos demokratijai fondas“ gaunamų projektų paraiškų vertinimo ir teikti jas Fondo vadovei. Užsakovas nustatė vienos tarpinės projekto ataskaitos patikrinimo ir įvertinimo kainą – 30 Eur, vienos galutinės projekto ataskaitos patikrinimo ir įvertinimo kainą – 50 Eur.

2023-03-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-02 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-02-03 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-01), įsipareigoja skirti VšĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“ projektui įgyvendinti 39 960 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-02 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – VšĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, projekto pavadinimas: „Ortodoksų religijos ir tikėjimo laisvės nuo Maskvos patriachato politinės propagandos užtikrinimas“. Numatomos veiklos: 1. 68 kassavaitinių ortodoksų bendruomenių susirinkimų; 2. bendruomenės atstovų dalyvavimas renginiuose Lietuvoje ir užsienyje, atstovaujant ir pristatant Konstantinopolio patriarchatą Lietuvoje, mezgant bendradarbiavimą ir kuriant kosmopolitinius ryšius; 3. informacinė veikla, siūlant kitą/alternatyvų Maskvos patriachato propagandai ortodoksų tikėjimo suvokimą, įvairiomis temomis: teologijos, propagandos atskleidimo, politikos ir religijos ir kt.; 4. knygų leidyba; 5. psichologinė parama tikintiesiems, išgyvenusiems traumuojančias patirtis: ukrainiečiams karo pabėgėliams, Lietuvoje gyvenantiems ortodoksams, praradusiems galimybę lankytis savo bažnyčiose; 6. bendradarbiavimas su Konstantinopolio patriarchato kurija Stambule: susirašinėjimas, dokumentų siuntimas, komandiruotės ir kt.; 7. bendradarbiaujant su Ukrainos namais Vilniuje bei su Ukrainos Ortodoksų Bažnyčia organizuojamas kapeliono iš Ukrainos atvykimas kartą per mėnesį, kad pabėgėliai iš Ukrainos turėtų galimybę melstis gimtąją kalbą bei turėti psichologinį palaikymą ir ryšį su savo tėvyne. Iš viso išlaidų: 39 960 Eur.

2023-04-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-03 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-02-10 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-02), įsipareigoja skirti labdaros ir paramos fondui „Strana dlya zhizni“ projektui įgyvendinti 19 800 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-03 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – labdaros ir paramos fondas „Strana dlya zhizni“, projekto pavadinimas: „Visapusiškos psichologinės ir teisinės pagalbos teikimas politinių kalinių šeimų nariams“. Numatomos veiklos: tvarkydama individualius prašymus, projekto komanda suteiks politinių kalinių artimiesiems reikiamą teisinę informaciją,

žinias apie teisingą dokumentų formų tvarkymą, pildymą, ir kaip bendrauti su valstybės institucijomis ir kitomis organizacijomis visais jiems kylančiais klausimais. Be to, kol politiniai kaliniai yra įkalinimo įstaigose, jų šeimų nariai yra nuolat stebimi teisėsaugos institucijų, apklausiami, atliekamos kratos ir areštai. Dėl to šeimos nariai atsiduria psichologiškai traumuojančioje situacijoje. Kvalifikuotų psichologų komanda suteiks pagalbą tiems, kurie į juos kreipsis. Projekto metu teikiama kompleksinė pagalba, kurios metu asmuo pirmiausia stabilizuoja savo emocinę ir psichologinę būklę ir gauna išteklių, padedančių atsispirti režimo spaudimui, o vėliau gauna reikiamų žinių ir priemonių, kad galėtų pasipriešinti ir ginti savo teises, o tai yra veiksmingiau nei vienkartinės konsultacijos su atsitiktiniais specialistais. Iš viso išlaidų: 19 800 Eur.

2023-04-24 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-04 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-03-24 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-04), išipareigoja skirti fondui „Linking Media“, projektui įgyvendinti 15 000 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-04 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – fondas „Linking Media“, projekto pavadinimas: „Parama politiniams kalinams Baltarusijoje“. Numatomos veiklos: Baltarusijoje yra daugiau kaip 1 300 politinių kalinių, o šie žmonės yra smarkiai traumuoti nežmoniškų sąlygų Baltarusijos kalėjimuose ir jiems reikalinga nuodugni medicininė ir psichinė reabilitacija. Siūloma projekto veikla: finansuoti reabilitaciją buvusiems Baltarusijos politiniams kalinams. Iš viso išlaidų: 25 200 Eur.

2023-04-28 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-05 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-03-24 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-05), išipareigoja skirti asociacijai „Belarusian Investigative Center z.s.“ projektui įgyvendinti 13 160 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-05 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – asociacija „Belarusian Investigative Center z.s.“, projekto pavadinimas: „Analitinės naujienos“. Numatomos veiklos: BRC parengs 3 bandomąsias trumpo formato (20-25 min.) laidas „Analitinės naujienos“, kuriose ekspertas (laidos vedėjas) atliks išsamią naujienų pranešimų analizę, pateiks vertinimą, kuris neapsiribos vien pateiktais faktais, bet interpretuos įvykius remdamasis surinktais duomenimis, nagrinės naujienas iš visų pusių, įskaitant priežasčių ir pasekmių ryšius. Programos misija: informuoti apie Baltarusijoje vykstančius įvykius, parodyti valstybės sistemų ir institucijų veikimo mechanizmus. Pagrindiniai principai: faktų tikrinimas, sistemiškumas, dėmesys vidinių asmenų saugumui, visuomenei reikšmingų problemų analizės gilumas, informacijos naujumas, kuo platesnis auditorijos informavimas. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 13 160 Eur. Iš viso išlaidų: 27 510 Eur.

2023-06-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-06 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-02-10 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-02), išipareigoja skirti asociacijai „Krasavik“ projektui įgyvendinti 20 000 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-06 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – asociacija „Krasavik“, projekto pavadinimas: „Žmogaus teisių centro „Viasna“ organizacinių gebėjimų stiprinimas“. Numatomos veiklos: 1. „online“ planavimo sesijos, skirtos ŽTC „Viasna“ priėmimo centro komandai,

dalyvaujant moderatoriui; 2. strateginio planavimo „off-line“ sesija ŽTC „Viasna“ priėmimo centro komandos nariams, dalyvaujant profesionaliam moderatoriui. Iš viso išlaidų: 20 000 Eur.

2023-06-01 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-07 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-02-03 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-01), išipareigoja skirti VŠĮ „The Nut“, projektui įgyvendinti 16 418 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-07 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – viešoji įstaiga „The Nut“, projekto pavadinimas: „Mūsų karas. Antra dalis“. Numatomos veiklos: Projektas „Mūsų karas. Antra dalis“ – tai dokumentinių pasakojimų, interviu ir filmų serija apie kare Ukrainoje padedančius lietuvius ir kariaujančius ukrainiečius. „Mūsų karas“ – tęstinis nepriklausomos žurnalistikos ir dokumentinio kino projektas, giliai ir išsamiai dirbantis su karo Ukrainoje aktualizavimu ir suasmeninimu, švietimu ir pilietinės visuomenės vertybių puoselėjimu Lietuvoje. Prašoma paramos trims tolesnėms projekto veikloms: 1. TV dokumentikų serijos „Mūsų karas“ tolesnė gamyba; 2. dokumentinio filmo „Voluntiora“ užbaigimas ir viešinimas; 3. dokumentinio filmo apie Ukrainos karių kasdienybę filmavimo pasiruošimo darbai. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 16 418 Eur. Iš viso išlaidų: 16 418 Eur.

2023-07-03 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-08 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-06-27 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-11), išipareigoja skirti fondui „Linking Media“ projektui įgyvendinti 40 000 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-08 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – „Linking Media (BY_Help)“, projekto pavadinimas: „Politinių kalinių Baltarusijoje palaikymas 2023-2024“. Numatomos veiklos: reabilitacijos ir būtino gydymo aprūpinimas buvusiems Baltarusijos politiniams kaliniams. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 40 000 Eur. Iš viso išlaidų: 40 000 Eur.

2023-06-28 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-09 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-06-27 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-11), išipareigoja skirti VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ projektui įgyvendinti 3 000 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-09 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“, projekto pavadinimas: „Baltarusių vaikų miesto stovykla Vilniuje“. Vaikams ir jų tėvams bus surengta 10 baltarusių kalbos ir 10 anglų kalbos pamokų, 20 baltarusių kalbos pamokų: 10 liaudies meno pamokų ir 10 piešimo pamokų, bus perskaityta ir aptarta 10 vaikiškų knygų ir 10 trumpų animacinių filmukų baltarusių kalba, bus perskaityta ir aptarta 10 vaikiškų knygų ir 10 trumpų karikatūrų baltarusių kalba, surengtos 4 ekskursijos į Vilniaus muziejus, bus surengtas 1 tėvų susirinkimas, bus parengta 60 pamokų planų, bus parengta 50 dalomosios medžiagos, vaikai aktyviai leis laisvalaikį, pagerins bendravimo įgūdžius ir tarpusavio supratimą, išmoks atviriau ir pagarbiau reikšti savo nuomonę, pagerės vaikų ir tėvų bendravimas. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 3 000 Eur. Iš viso išlaidų: 3 000 Eur.

2023-10-25 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-10 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-10-16 sprendimu, išipareigoja skirti labdaros ir paramos fondui „Bysol“ projektui įgyvendinti 100 000

Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-10 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – labdaros ir paramos fondas „Bysol“, projekto pavadinimas: „Finansinė parama ir horizontalių iniciatyvų edukacija projektų Baltarusijoje vystymui“. Numatomos veiklos: 1. paskirstyti projekto komandos roles ir atsakomybes, sukurti detalų projekto įgyvendinimo laike planą; 2. sukurti finansinės paramos iniciatyvoms mechanizmą; 3. paskelbti viešą kvietimą finansinei paramai ir atrinkti 10 tvarių ilgalaikių kiemų iniciatyvų projektų; 4. modifikuoti edukacinę platformą, sukurti ir įgyvendinti naujas edukacines veiklas; 5. organizuoti mokymų sesijas aktyvistams ir iniciatyvoms; 6. stebėti ir konsultuoti 10 remiamų kiemų iniciatyvų projektų; 7. įvertinti paremtų projektų poveikį ir tvarumą; 8. surinkti atsiliepimus iš aktyvistų apie edukacinių programų efektyvumą; 9. paruošti detalią projekto pasiekimų ir rezultatų ataskaitą. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 100 000 Eur. Iš viso išlaidų: 100 000 Eur.

2023-10-10 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-11 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-09-28 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-14), įsipareigoja skirti fondui „Linking Media“ projektui įgyvendinti 40 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-11 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas – „Linking Media (BY_Help)“, projekto pavadinimas: „Išleistų politinių kalinių Baltarusijoje palaikymas“. Numatomos veiklos: rehabilitacijos ir būtino gydymo aprūpinimas buvusių Baltarusijos politinių kalinių. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 40 000 Eur. Iš viso išlaidų: 400 000 Eur.

2023-10-23 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-12 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-09-28 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-14), įsipareigoja skirti VšĮ „Imigrantų verslo plėtros centras“ projektui įgyvendinti 22 000 Eur, projekto vykdytojas įsipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui tarpinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-12 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas VšĮ „Imigrantų verslo plėtros centras“, projekto pavadinimas: „Pilietinės ir verslo veiklos vystymas tarp imigrantų Lietuvoje“. Numatomos veiklos: per pirmus du projekto įgyvendinimo mėnesius bus suorganizuotas seminarų ir paskaitų ciklas, kuriame dalyvaus ne mažiau nei 200 imigravusių moterų. Pravestų seminarų ir paskaitų pagrindu su dalyvėmis bus organizuojama apklausa. Remiantis jos duomenimis, o taip pat ir analizuojant asmenines dalyvių savybes bus atrinkta 20 aktyvių imigrantų, su kuriomis ateinančius 4 mėnesius dirbs mentorius, treneris ir viešojo kalbėjimo treneris. Kiekvienai iš dalyvių bus suorganizuota serija praktinių užsiėmimų ir susitikimų. Paskaitos ir praktiniai užsiėmimai bus taip pat įrašinėjami. Iš surinktų įrašų bus parengta 10 mokomųjų filmukų, kurie bus patalpinti organizacijos „YouTube“ kanale. Vaizdo įrašai ir pristatymai taip pat bus prieinami ir organizacijos portale. Kursai bus atvirai prieinami peržiūrai ir po projekto įgyvendinimo. Po 5 projekto įgyvendinimo mėnesių bus sukurtas klausimynas ir jo pagrindu atlikta apklausa su 200 projekto dalyvių. Apklausa padės išaiškinti pagrindines problemas, su kuriomis susiduria imigrantės, norinčios įkurti ir vykdyti savo individualią veiklą. Surinktų duomenų pagrindu ir dalyvaujant pakviestam ekspertui 6-ąjį projekto įgyvendinimo mėnesį bus sukurta imigrantų, pradedančių savo veiklą Lietuvoje, programa. Ji bus pristatyta

Vilniaus miesto taryboje. Didžiausia skiriama finansavimo suma: 22 000 Eur. Iš viso išlaidų: 22 000 Eur.

2023-10-20 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2023-13 labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“, vadovaujantis Fondo valdybos 2023-09-28 sprendimu (Protokolas Nr. 2023-14), išipareigoja skirti asociacijai „Belarusian Investigative Center z.s.“ projektui įgyvendinti 20 000 Eur, projekto vykdytojas išipareigoja projekte numatytas veiklas įgyvendinti, pateikti fondui galutinę projekto vykdymo ataskaitą kartu su projekto išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Projekto sutarties Nr. PDF-2023-13 priede Nr. 1 užfiksuota, kad vykdytojas: asociacija „Belarusian Investigative Center z.s.“, projekto pavadinimas: „Kova su apgaule: melagingų naujienų atskleidimas Baltarusijos ir Kremliaus propagandoje“. Numatomos veiklos: bus parengti 4 kovos su klastotėmis laidos „Weekly Top Fake“ epizodai, kuriuose bus atskleista dezinformacija žiniasklaidos pranešimuose ir pareigūnų pasisakymuose, taip pat bus atskleista bent 16 Baltarusijos ir Rusijos propagandos klastočių. Kovos su klastotėmis laidos vaizdo įrašai bus skelbiami „YouTube“ kanale, straipsniai publikuojami interneto svetainėje ir įrašai kuriami socialiniuose tinkluose. Projekto rezultatas – tikslinė auditorija (tiek šalyje, tiek užsienyje gyvenantys baltarusiai, priklausantys 25-64 metų amžiaus grupei) padidins savo kompetenciją atpažinti ir veiksmingai kovoti su Baltarusijos ir Rusijos žiniasklaidoje paplitusia dezinformacija ir propaganda. Iš viso išlaidų: 35 760 Eur.

2024-07-12 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie LR VRM Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus vyriausiosios tyrėjos apžiūros protokole nurodyta, kad apžiūros objektas yra 2024-03-08 Reikalaujamų daiktų, dokumentų pateikimo protokolu Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ direktoriaus pateikti dokumentai: galutinės projektų vykdymo ataskaitos ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai.

Projektas „PDF-2021-02“. El. dokumente „PDF-2021-02_Atskaitos patikros forma“ užfiksuotas 2023-05-09 projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“, projekto pavadinimas: „Capacity Building of the Law and Democracy Center (Justice Hub)“, sutarties numeris: PDF-2021-02. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklų įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą, tačiau ne visos išlaidos atitinka tinkamumo finansuoti reikalavimus, nustatytus Gairėse pareiškėjams. Netinkamos finansuoti išlaidos yra: Dainius Žalimas (Įsakymas 2022-10-01) – 1 600 Eur, išlaida nėra tinkama finansuoti, nes kadangi minima premija nėra apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą; „Zoom“ paskyra – 169,28 Eur, išlaida nėra tinkama finansuoti, nes įgyta licencija leidžia naudotis „Zoom“ platforma ne projekto vykdymo metu, o jau pasibaigus projektui. Išlaidos sumai 12 486,39 Eur buvo patirtos po projekto įgyvendinimo laikotarpio pabaigos. Bendra projekto išlaidų suma: 100 000 Eur, galutinėje ataskaitoje deklaruota išlaidų suma: 88 716,21 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 86 946,93 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 86 946,93 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta su išlaidų sumos korekcija. Projekto vykdytojas įvykdė visas Sutartyje numatytas veiklas, išskyrus veiklą – tarptautinę konferenciją dėl žmogaus teisių gynimo priemonių, pagrįstų nacionalinių ir tarptautinių teisminių ir kvaziteisminių institucijų praktika. Ši veikla nebuvo įvykdyta, nes, anot vykdytojo, nuo pat pradžių nebuvo suplanuoti tinkami resursai (finansiniai, laiko, ekspertų). Atitinkamai, vykdytojas išleido mažiau lėšų, nei planuota (nepanaudota 11 103,16 Eur). Tikrinant finansinę ataskaitą, pastebėta, kad didelė dalis išlaidų buvo patirta po projekto vykdymo laikotarpio (12 486,39 Eur). Kadangi tai nebuvo pavienis

atvejais, o greičiau sistemingas veiksmas (9 paslaugos pavėluotos apmokėti), darytina išvada, kad vykdytojas nebuvo susipažinęs su Projekto Sutarties sąlygomis, o taip pat nepakankamai atsakingai vykdė Projekto įsipareigojimus – nevykdė apmokėjimų iš karto po paslaugų gavimo, tam tikrų paslaugų pirkimą nukėlė į pačią projekto pabaigą (pvz., „Zoom“ platformos įsigijimas po Projekto vykdymo pabaigos), laiku neįvertino situacijos ir nesikreipė į Fondą dėl galimybių pratęsti Projekto vykdymo terminą. „Paramos demokratijai fondo“ vadovė kreipėsi į NVO teisės institutą su prašymu įvertinti Projekto išlaidų tinkamumą ir pateikti išvadą. 2023-04-28 NVO teisės institutas pateikė Fondui išvadą dėl Projekto išlaidų tinkamumo vertinimo. Joje teigiama, kad akivaizdu, kad Projekto vykdytojas atskirais atvejais nesilaikė Sutarties reikalavimų, tačiau jo klaidos galimai yra nulemtos nepakankama patirtimi vykdant projektus. Vertinant išlaidų tinkamumą pagrindinis dėmesys skirtas tų išlaidų sąsajai su Projekto veiklomis ir rezultatais. Manytina, kad Projekto vykdytojui vietoje išlaidų pripažinimo netinkamomis galėtų būti taikomos kitokios poveikio priemonės, pvz., metus laiko nesvarstyti šio Projekto vykdytojo paraiškų. 2023-05-09 Fondo valdyba apsvaistė NVO teisės instituto eksperto pateiktą išvadą dėl projekto lėšų tinkamumo ir priėmė sprendimą pritarti ataskaitai su išlygomis pagal NVO teisės instituto rekomendacijas. El. dokumente „PDF-2021-02_Final Narrative Report“ užfiksuota 2022-11-10 „Teisės ir demokratijos centro (teisingumo centro)“ projekto ataskaita, iš kurios matyti, kad projekto numeris: PDF-2021-02. Projekto laikotarpis: 2021 m. spalio 12 d. – 2022 m. spalio 11 d. Per visą laikotarpį nuo 2021 m. rugpjūčio mėn. iki 2022 m. rugsėjo mėn. buvo įvykdyta daug oficialių ir neoficialių susitikimų ir konsultacijų su organizacijomis ir atskirais ekspertais, dirbančiais teisingumo Baltarusijai klausimu. Šių susitikimų tikslas buvo aptarti vykdomus darbus, galimas veiklos sutapimo sritis, tolesnį koordinavimą bei pagalbą. Kuriamas neformalus organizacijos ir ekspertų tinklas. 2021-12-22 buvo surengtas bendras ekspertų susitikimas kartu su „EHU Center for Constitutionalism and Human Rights“ ir „International Committee for Investigation of Torture in Belarus“. Susitikimo darbotvarkėje buvo numatyti du pagrindiniai klausimai: 1) keitimasis naujausia informacija nebaudžiamumo klausimu ir tarpusavio koordinavimo aptarimas; 2) aprašymo dėl tarpvalstybinių skundų nagrinėjimo svarstymas. 2022-02-23 „Teisingumo centras“ dalyvavo bendrame susitikime „Baltarusija: tolesni žingsniai link atskaitomybės Žmogaus teisių taryboje“. Susitikime daugiausia dėmesio buvo skiriama tolesniems žingsniams atskaitomybės procese. 2022 m. balandžio 6-7 dienomis „Teisingumo centras“ dalyvavo sesijoje Hagoje, skirtoje tarpvalstybiniam bendradarbiavimui dėl atsakomybės už Baltarusijoje padarytus tarptautinius nusikaltimus, kurį kartu organizuoja Jungtinių Valstijų Valstybės departamento Pasaulinės baudžiamosios justicijos biuras. Susitikimo tikslas buvo keistis informacija apie atskaitomybės didinimą tarp įvairių nevyriausybinių organizacijų ir vyriausybės atstovų. Rugsėjo 27 d. „Teisingumo centras“ dalyvavo šalutiniame renginyje „Lukašenkos režimas turėtų būti patrauktas į teismą“. Šiuo klausimu 2022-10-24 „Teisės ir demokratijos centras“ vadovas dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Universalūs jurisdikcijos mechanizmai Europos šalyse: taikymo sunkumai ir galimybės Baltarusijos byloms“, kurią organizavo Nacionalinė antikrizių valdyba Lenkijoje. Renginio tikslas buvo pasidalinti patirtimi apie universaliosios jurisdikcijos taikymą, aptarti esamus iššūkius ir perspektyvas strateginiam kaltininkų persekiojimui už Baltarusijoje įvykdytus nusikaltimus žmoniškumui. Spalio 30 d. – lapkričio 2 d. Dainius Žalimas dalyvavo Tbilisyje, Gruzijoje vykusiame renginyje „Žmogaus teisių gynėjai už taiką ir teisingumą“. „Teisės ir demokratijos centras“ surinko ir parengė dvi ataskaitas apie teisinę bazę ir universaliosios jurisdikcijos taisyklių praktiką pagal Lenkijos ir Vengrijos nacionalinę teisę. Ataskaitose pateikiama nusikaltimų žmoniškumui teisinė kvalifikacija pagal materialiąją teisę ir aptariama dabartinė praktika, ypatumai ir iššūkiai, nagrinėjant bylą pagal visuotinės jurisdikcijos taisykles tose šalyse. Ataskaitose pateikiama išsami nacionalinės teisės analizė. Projekto įgyvendinimo metu „Teisingumo centras“ iš viso suteikė

apie 60 val. teisinių konsultacijų baudžiamojo proceso pagal Lietuvos baudžiamąjį kodeksą iškėlimo klausimu. Konsultacijų organizavimo procesas yra toks: 1) pirmasis susitikimas su potencialia auka ir turimų dokumentų išnagrinėjimas „Teisingumo centro“ biure; 2) susitikimas su Lietuvos advokatu bylai ir tolesniems veiksams aptarti; 3) dirbti su pateiktais dokumentais, taip pat gauti iš nukentėjusiojo rašytinį įvykių aprašymą ir papildomus įrodymus, jei yra; 4) dokumentų (įrodomosios medžiagos) vertimas į lietuvių kalbą; 5) parengti ir pateikti prašymą kartu su patvirtinamaisiais dokumentais Lietuvos nacionalinei institucijai ištirti; 6) tęsti tyrimą ir padėti nukentėjusiajam tyrimo ir teismo posėdžio procese. „Teisingumo centras“ rengia praktinį universaliosios jurisdikcijos įgyvendinimo vadovą. Praktinis vadovas susideda iš dviejų dalių: 1) universaliosios jurisdikcijos įgyvendinimo ribos ir galimybės, apimančios įrodymų rūšis, leistinumo reikalavimus ir įrodinėjimo standartą; 2) teisingumo ypatumus, nusikaltimų Baltarusijos atžvilgiu kvalifikaciją, kurioje yra nusikaltimų žmoniškumui požymių. Surinkta medžiaga ir praktika apie universaliąją jurisdikciją atskleidė būtinybę organizuoti didesnę renginį, kuriame reikalingi nusikaltimų žmoniškumui, universaliosios jurisdikcijos procedūriniai elementai ir perspektyvos įsteigti Baltarusijoje specialųjį tribunolą. Taip pat reikalingi papildomi praktiniai nusikaltimų žmoniškumui Baltarusijoje kvalifikacijos tyrimai. Šiam tikslui pasiekti būtina surinkti įrodomąją medžiagą, atlikti tyrimus, parengti ataskaitą, kuri reikalauja laiko ir išteklių. 2022–2023 m. projektiniame pasiūlyme „Teisinės valstybės stiprinimas ir kova su nebaudžiamumu Baltarusijoje ir regione“ numatytos tokios veiklos, kaip išanalizuoti ir remiantis įrodymais parengti išsamią ataskaitą apie įvykdytus nusikaltimus žmoniškumui ir pasidalyti rezultatais; pranešimas su partnerių organizacijomis ir platesne auditorija tarptautinėje konferencijoje „Nusikaltimai žmoniškumui ir Tarptautinio baudžiamojo tribunolo Baltarusijai perspektyvos“ kartu su prašymu finansuoti šį renginį. „Teisingumo centras“ teikia ekspertinę pagalbą ir gaires, kuriant ir stiprinant demokratiją, sudarant ekspertų sąrašą konstitucinės ir teisinės sistemos reformai Baltarusijoje. „Teisės ir demokratijos centras“ suteikė tokią ekspertinę pagalbą konstitucinei reformai Baltarusijoje: 1. „Teisingumo centras“ padėjo Mykolo Romerio universitetui surengti konferenciją „Baltarusijos konstitucinės tapatybės dilema“ 2021 m. spalio 11 d.; 2. „Teisės ir demokratijos centras“ organizavo seminarą „Demokratinės konstitucijos kūrimas konstitucinės plėtros ir reformų kontekste Baltarusijoje“ 2021 m. gruodžio 1 d.; 3. 2021 m. gruodžio 21 d. surengė seminarą „Valdymo formos ir prezidento galios pagal naująją Baltarusijos Respublikos konstituciją“; 4. 2022 m. sausio 31 d. Vilniuje organizavo tarptautinį seminarą „Baltarusijos Respublikos Konstitucijos pataisų projektai“. Surengė tarptautinę apskritojo stalo diskusiją „Konstitucinio kelias Baltarusijos Respublikos plėtra“. El. dokumente „Annex F1_Darbo sutartis Dainius Žalimas_1“ užfiksuota 2021-07-22 darbo sutartis Nr. 1, kuria Dainius Žalimas skiriamas į VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ direktoriaus pareigas (0,5 etato). VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ išipareigoja mokėti Dainiui Žalimui mėnesinį pareiginių atlyginimą. Darbo laiko norma – 4 valandų trukmės darbo diena. Darbuotojas pradeda dirbti nuo 2021-08-02. El. dokumente „Mokėjimai direktoriui“ užfiksuoti mokėjimai Dainiui Žalimui laikotarpiu nuo 2021-10-30 iki 2022-02-28. Be to, tarp ikiteisminio tyrimo metu surinktų dokumentų yra ir su kitais asmenimis VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ sudarytos darbo, teisinių paslaugų ir kitų paslaugų teikimo sutartys, paslaugų perdavimo-priėmimo aktai, kurie patvirtina asmenų VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ suteiktas paslaugas, ir dokumentai, patvirtinantys piniginius mokėjimus asmenims pagal VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ su jais sudarytas darbo, teisinių paslaugų ir kitų paslaugų teikimo sutartis bei už vertimo paslaugas, taip pat dokumentuose yra užfiksuoti duomenys apie pinigines premijas skyrimą asmeniui už papildomai atliktą ekspertinį darbą. El. dokumente „Annex FA27_Adobe Scan Oct 08, 2022 (1)“ užfiksuota 2022-09-23 Atstovavimo sutartis, kuria VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ paveda advokatui Karoliui Ruginiui atstovauti VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ interesus visu

instancijų, kompetencijų teismuose, ikiteisminėse institucijose su visomis norminiuose aktuose numatytais atstovo teisėmis civilinės, administracinės, baudžiamosios teisės ir kitais teisiniais klausimais, o el. dokumente „Annex FA28_PVM Saskaity faktura 22 09 23 Teisės ir demokratijos centras“ užfiksuota PVM saskaity faktūra Serija KR Nr. 22/09/23, kuria advokatas Karolis Rugys teikia VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ teisinės konsultacijos baudžiamosios teisės ir proceso klausimais, įskaitant dokumentų analizę, konsultacijas, pareiškimo prokuratūrai rengimą. El. dokumente „Annex FA29_EVP4710014566720_1157882843“ nurodyta, kad VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ pervedė pinigines lėšas į Advokatų kontorą „Žiemelis, Valys, Rugys ir partneriai“ banko saskaity, o nurodyta mokėjimo paskirtis yra „PVM saskaity faktūra Serija KR Nr. 22/09/23, Advokatas Karolis Rugys (Teisinės konsultacijos)“. El. dokumente „Annex FA29-1_Adobe Scan Nov 08, 2022 (11)“ užfiksuota Teisinių paslaugų sutartis Nr. 22/09/23-02, kuria VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ už sutartą valandinį užmokestį paveda advokatui Karoliui Ruginiui atstovauti VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ interesus visų instancijų, kompetencijų teismuose, ikiteisminėse institucijose su visomis norminiuose aktuose numatytais atstovo teisėmis civilinės, administracinės, baudžiamosios teisės ir kitais teisiniais klausimais.

Projektas „PDF-2022-01“. El. dokumente „PDF-2022-01_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė projekto ataskaita, iš kurios matyti projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „ZUBR“, projekto pavadinimas: „Okrestino“, projekto tikslas: Pirmosios serijos apie Baltarusijos revoliuciją „Okrestino“ bandomojo epizodo filmavimas. Ataskaitoje užfiksuota, kad filmas buvo sėkmingai nufilmuotas ir darbinis filmo montažas buvo parodytas donorams 2022-02-21 Jerevano valstybiniame universitete. Serialas turėtų grąžinti dėmesį į represijų Baltarusijoje problemą, politinius kalinius, pagalbą jiems ir jų šeimoms. Ikiteisminio tyrimo metu gautuose dokumentuose užfiksuoti projektui įgyvendinti reikalingų paslaugų įsigijimai (pvz., fotografijos režisieriaus paslaugos, audiovizualinio kūrinio gamybos paslaugos) ir įrangos nuoma (pvz., kameros įrangos, „Grip“ įrangos) bei apmokėjimai už tai, taip pat yra paslaugų priėmimo-perdavimo aktai, kurie patvirtina paslaugų suteikimą VŠĮ „ZUBR“.

Projektas „PDF-2022-02 (UA)“. El. dokumente „PDF-2022-02-UA_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „Ukrainos mokykla“, projekto pavadinimas: „Ukrainos mokykla“, sutarties numeris: PDF-2022-02. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos pateiktos praėjus 111 dienų po ataskaitos pateikimo termino; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą; deklaruotų išlaidų suma viršija sutartyje nustatytą bendrą projekto sumą (deklaruota: 31 553,24 Eur, pagal sutartį suteikta: 25 000 Eur); pateikti ne visi būtini išlaidas pagrindžiantys dokumentai (nėra sutarčių su mokytojais Ukrainoje); pateikti ne visi būtini apmokėjimą įrodantys dokumentai (nėra direktoriaus ir pavaduotojo atlyginimo išmokėjimo dokumentų); ne visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį (10 400,39 Eur patirta ir apmokėta per projekto įgyvendinimo laikotarpį). Bendra projekto išlaidų suma (pagal sutartį): 25 000 Eur, galutinėje ataskaitoje deklaruota išlaidų suma: 31 553,24 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 19 960,22 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 19 960,22 Eur. Netinkamomis pripažintos išlaidos, patirtos po Projekto pabaigos, t. y. dalis išlaidų direktoriaus ir direktoriaus pavaduotojo darbo užmokesčiams, buhalterinės apskaitos paslaugoms, teisininkų paslaugoms, mokytojų atlyginimams už dėstomus dalykus, serverių palaikymui, techniniam platformos administravimo mokesčiui. Išlaidų korekcijos suma: 11 593,02 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta su pastabomis. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta su išlaidų sumos korekcija. „Paramos demokratijai fondo“ vadovė kreipėsi į NVO teisės institutą su prašymu įvertinti Projekto išlaidų tinkamumą ir pateikti išvadą. 2023-05-03 NVO teisės institutas

pateikė Fondui išvadą dėl Projekto išlaidų tinkamumo vertinimo. Joje teigiama, kad akivaizdu, kad Projekto vykdytojas atskirais atvejais nesilaikė Sutarties reikalavimų, tačiau jo klaidos galimai yra nulemtos nepakankama patirtimi vykdant projektus. Vertinant išlaidų tinkamumą pagrindinis dėmesys skirtas tų išlaidų sąsajai su Projekto veiklomis ir rezultatais. 2023-05-09 Fondo valdyba apsvaustė NVO teisės instituto eksperto pateiktą išvadą dėl projekto lėšų tinkamumo ir priėmė sprendimą pritarti ataskaitai su išlygomis pagal NVO teisės instituto rekomendacijas. Pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 19 960,22 Eur. El. dokumente „PDF-2022-02-UA_Final Narrative Report“ užfiksuota projekto galutinė ataskaita, iš kurios matyti projekto numeris: PDF-2022-02, organizacijos pavadinimas: VŠĮ „Ukrainos mokykla“. Per ataskaitinį laikotarpį įgyvendinta veikla: atidaryta nuotolinė-internetinė mokykla, įgyvendinti komunikaciniai projektai, populiarinantys galimybę prisijungti ir pabaigti mokslo metus ukrainiečių moksleiviams, kur jie bebūtų. Galutinis įvertinimas: projektas laikomas pavykusiu, nes buvo suteikta galimybė mokyklinio amžiaus Ukrainos pabėgėlių vaikams mokytis gimtąja kalbą, sukurti socialinius ryšius su kitais vaikais, kurie išgyvena tuos pačius įvykius. Taip pat ikiteisminio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuoti VŠĮ „Ukrainos mokykla“ atlyginimų žiniaraščiai ir atlyginimų išmokėjimai asmenims už jų suteiktas švietimo paslaugas, apmokėjimas už suteiktas teises paslaugas, susitarimo memorandumas dėl sutikimo bendradarbiauti, organizuojant nuotolinį bendrojo lavinimo ir neformalųjį mokymąsi Ukrainos mokiniams, gyvenantiems Ukrainoje ar bet kurioje kitoje šalyje, apmokėjimai už suteiktas technines paslaugas, sistemos administravimą ir serverių kaštus.

Projektas „PDF-2022-06“. El. dokumente „PDF-2022-06_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“, projekto pavadinimas: „Baltarusiška mokykla Vilniuje“, sutarties numeris: PDF-2022-06. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklų įgyvendinimą (pateikus prašymą, projekto vykdytojas pateikė papildomus veiklos vykdymo pavyzdžius); pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos (pateikus prašymą, projekto vykdytojas pateikė papildomus mokėjimus pagrindžiančius dokumentus); deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 22 000 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 21 978,44 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 21 978,44 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2022-06_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė ataskaita, iš kurios matyti projekto numeris: PDF-2022-06, organizacijos pavadinimas: „Vilnius I. Lutskevich Belarusian Museum“, laikotarpis, kurį apima ataskaita: 2023 m. vasario 1 d. – rugpjūčio 31 d. Ataskaitoje užfiksuota, kad projekto įgyvendinimas prasidėjo nuo informacijos apie projektą sklaidos ir organizacinio susitikimo su potencialiais jo dalyviais (vasario 1 d.). Nuo vasario mėn. buvo organizuotas savaitinių edukacinių kursų ciklas Baltarusijos vaikams ir 3–16 metų paaugliams, gyvenantiems Vilniuje. Kursai apėmė šiuos dalykus: baltarusių kalba ir kultūra (trys amžiaus grupės), lietuvių kalba, anglų kalba (dvi amžiaus grupės), amatai (dvi amžiaus grupės), menas, teatras (dvi amžiaus grupės), muzika, robotika, psichologinės paramos grupė, specialiųjų poreikių vaikų grupė. Iš viso buvo suorganizuotos 238 edukacinės veiklos. Be įprastų savaitinių edukacinių užsiėmimų, 4 seminarai su kviestiniais svečiais (surengtos 3 kūrybinės dirbtuvės ir 1 techninė) bei 5 bendruomenės šventės (Žiemos balius, Baltarusių kalbos diena, Mašlenica, Hukaŭnie viasny, Kupalle). Baltarusijos mokyklos vaikai ir tėvai aktyviai dalyvavo Muziejų naktyje – pasauliniame

kasmetiniame renginyje. Taip pat buvo surengta 1 edukacinė ekskursija ir vaikams, ir tėveliams – Vilniaus legendos. Be viso šito kartą per mėnesį buvo sukurti ir iškabinti (aplink muziejų) edukaciniai plakatai apie baltarusių kalbą ir kultūrą, taip pat apie Ivaną ir Antoną Luckevičius, kurių garbei buvo pavadintas šis muziejus, siekiant padėti vaikams ir tėvams išmokti baltarusių kalbą per pertraukas edukacinių pramogų forma. Mokslo metų pabaigoje buvo surengta išleistuvių šventė. Visą įgyvendinimo laikotarpį projekto komanda aktyviai dalyvavo, bendraudama su dalyviais asmeniškai ir internetu, stebėdama, kaip įgyvendinamas projektas, renkant dalyvių atsiliepimus. Projektas sėkmingai pasiekė užsibrėžtus tikslus. Projektas suteikė prieigą prie nemokamo papildomo ugdymo baltarusių kalba baltarusių vaikams ir paaugliams, gyvenantiems Vilniuje. Iš viso buvo surengtos 238 edukacinės veiklos (planuojamas rodiklis buvo viršytas 200 veiklų). Vidutinis dalyvavimas buvo 9-10 vaikų vienai klasei. Dauguma dalyvių atitinkamai patobulino savo žinias, įgūdžius ir gebėjimus sferose, tai įrodo grįžtamojo ryšio tyrimo rezultatai (71 proc. vaikų ir 69 proc. tėvų). Tiek vaikai, tiek tėvai užmezgė ryšius ir sėkmingai integravosi į Lietuvos visuomenę. Tuo pačiu metu dalyvavimas projekte palaikė baltarusišką dalyvių tapatybę. Taigi, 63% (suaugusiųjų) ir 65% (vaikų) apklausos respondentų pripažino baltarusių kalbos naudojimo augimą. Šiuo atžvilgiu respondentai pažymėjo, kad jiems labai naudingi mokomieji plakatai apie baltarusių kalbą ir kultūrą, kurie buvo sukurti ir iškabinti muziejuje, siekiant padėti žmonėms pertraukų metu išmokti baltarusių kalbą edukacinių pramogų forma. Siekiant perduoti informaciją apie projektą ir susijusią veiklą tikslinei auditorijai ir toliau buvo skelbiama informacija „Telegram“ kanale, kuris jau pasiekė daugiau nei 203 prenumeratorius. Be to, informacija platinama per pašto adresų sąrašą. Siekiant padidinti projektų matomumą, reguliariai skelbiamos naujienos apie projektų veiklas I. Luckevičiaus baltarusių muziejaus ir Baltarusių bendruomenės ir kultūros centro socialiniuose tinkluose. Projektas sulaukė Baltarusijos internetinės žiniasklaidos dėmesio. Įgyvendinant projektą buvo sulaukta nemažo susidomėjimo iš tikslinės auditorijos, kuri įrodė projekto būtinumą, atsižvelgiant į augantį baltarusių, persikeliančių į Vilnių, skaičių ir ribotas galimybes gauti nemokamą papildomą vaikų ir paauglių ugdymą. Projektas taip pat sutelkė dėmesį į integraciją ir bendruomenės kūrimą, buvo siekiama motyvuoti bendruomenės dalyvius prisidėti aukomis arba skiriant nefinansinę paramą. Pavyko sukurti aplinką baltarusių vaikams, paaugliams ir jų tėveliams, kur jie galėtų susitikti su bendraminčiais ir užmegzti naujas socialinius ryšius. Projekto dalyviai tobulino savo žinias, įgūdžius ir gebėjimus įvairiose srityse, sužinojo vertingos informacijos apie gyvenimą Lietuvoje ir baltarusių kultūrą. Jie taip pat gavo galimybę tobulinti savo potencialą, neatsiejamai dalyvauti įvairoje švietimo ir kultūrinėje veikloje. Dėl to projektas skatino Baltarusijos vaikų, paauglių ir jų tėvų integraciją Lietuvoje, palengvinant prisitaikymą prie naujos aplinkos, skatinant įtrauktį ir mažinant marginalizacijos riziką. Kartu tai padėjo jiems išlaikyti tvirtus ryšius su baltarusių kultūra ir palaikyti jų baltarusišką tapatybę. Be to, ikiteisminio tyrimo metu gautuose dokumentuose yra užfiksuota VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ sudarytos sutartys su asmenimis dėl paslaugų suteikimo: baltarusių, lietuvių, anglų kalbų mokymo, kūrybiškumo pamokų, dekoratyvinės taikomosios kūrybos mokymo, vaikų iš šeimos konsultavimo, psichologinės pagalbos teikimo, paslaugų teikimo vaikams su neuro-atipiniais sutrikimais, dailės mokymo, robototeknikos pagrindų mokymo, teatro meno mokymo, choro dainavimo mokymo baltarusių mokykloje, užsiėmimų mokymų kurso paaugliams „Leidykla“, grafinio dizaino mokymo, vykdant projektą „Baltarusiška šeštadieninė mokyklėlė“ sukurti ir įgyvendinti šventes „Darbas su agresija“, „Kalėdos“ bei atlikti kitus su tuo susijusius darbus, baltarusiškos šeštadieninės-sekmdieninės mokyklėlės vadybos pagal Tautinių mažumų departamento projektą, baltarusiškos savaitgalinės mokyklos darbo koordinavimo, apskaitos paslaugų vykdant projektą „Baltarusų mokyklėlė Vilniuje“, VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ buhalterinių paslaugų teikimo, taip pat tarp dokumentų yra nurodytos išlaidos autobuso

bilieto įsigijimui, išlaidos administravimui, patalpų eksploatacijai ir priežiūrai, kaupiamos lėšos namui atnaujinti, šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūrai, avarių likvidavimo ir lokalizavimo paslaugų teikimo abonentinis mokestis, knygų pirkimo kompensavimo žiniaraštyje nurodyti transporto išlaidų kompensavimo atvejai, o banko sąskaitos išrašuose yra užfiksuoti pinigų pervedimai asmenims pagal su jais sudarytas paslaugų sutartis ir pagal kitas sąskaitas.

Projektas „PDF-2022-07“. El. dokumente „PDF-2022-07_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, projekto pavadinimas: „Ortodoksų bendruomenės tikėjimo laisvės nuo Maskvos patriarchato politinės propagandos užtikrinimas“, sutarties numeris: PDF-2022-07, projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2022 m. spalio 1 d. – 2023 m. kovo 31 d. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklų įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 31 000 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 31 000 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 31 000 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2022-07_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė turinio ataskaita, iš kurios matyti, kad projekto sutarties numeris: PDF-2022-07, vykdytojo organizacijos pavadinimas: VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, ataskaitinis laikotarpis: 2022 m. spalio mėn. – 2023 m. vasario mėn. Veiklos, įvykdytos per ataskaitinį laikotarpį: 21 kassavaitinių ortodoksų bendruomenės susirinkimų (spalio-lapkričio mėnesiais Vilniuje ir Klaipėdoje), 39 kassavaitiniai susitikimai gruodžio-vasario mėnesiais, Klaipėdoje ir Vilniuje – dviejose vietose). Viso per ataskaitinį laikotarpį suorganizuota 60 kassavaitinių susitikimų. Bendruomenės išvykos, kurių tikslas dar labiau sutvirtinti bendruomenę – įvykdytos 8 išvykos: Vilnius-Anykščiai, Klaipėda-Vilnius, Vilnius-Varšuva (spalio-gruodžio mėn.); Vilnius-Klaipėda, Vilnius-Anykščiai, Vilnius-Kaunas, Klaipėda-Vilnius, Vilnius - Panevėžys (sausio-vasario mėn.). Informacinė veikla: nuo spalio pradėta nauja kassavaitinė ortodoksas.lt rubrika „Pasaulio ortodoksų naujienų apžvalga“ lietuvių ir rusų kalbomis, jas rengia politinis imigrantas, gavęs pabėgėlio statusą LR iš Baltarusijos Ruslanas Jarockis, padedantis šiai VŠĮ savanoriškais pagrindais. Į savaitę yra rašomi nuo 3 iki 8 straipsnių lietuvių, rusų ir ukrainiečių kalbomis aktualiomis temomis. Nuolat talpinama informacija apie VŠĮ veiklą ir kita socialinėse platformose „Facebook“ (lietuvių, rusų ir ukrainiečių kalbomis), „LinkedIn“, „Telegram“ (lietuvių ir rusų kalbomis). Bendradarbiaujama ir su kitomis informavimo priemonėmis. Knygų leidyba: parašyta ir atiduota redagavimui autorinė dokt. kun. Gintaro Sungailos knyga „Stačiatikybė po karo Ukrainoje“. Rengiamos praktinės knygos-maldynai bendruomenės nariams. Psichologinė parama tikintiesiems, išgyvenusiems traumuojančias patirtis: vyksta individualūs susitikimai, pokalbiai telefonu. Bendradarbiavimas su Konstantinopolio patriarchato kurija Stambule: paruoštos ir perduotos 5 išmestų kunigų asmens bylos anglų kalba. Sausio mėnesį įvyko pažintinis nušalintųjų kunigų vizitas į Konstantinopolio patriarchato Autonominę Bažnyčią Estijoje, buvo perduotos nušalintųjų kunigų asmens bylos, kiti dokumentai anglų kalba. Visuotinio (Konstantinopolio) Patriarcho Baltramiejaus vizito į Lietuvą metu 2023 m. kovo 21 d. organizuoti susitikimai su bendruomenėmis. Vizito metu buvo pasirašyta Lietuvos Respublikos ir Visuotinio patriarchato bendradarbiavimo sutartis, kuri taps pagrindu atkurti Lietuvoje Visuotinio patriarchato jurisdikciją. VŠĮ „Krikščionių ortodoksų centras“ organizavo du susitikimus su patriarchu Baltramiejumi. Didžiausias veiklos poveikis yra dvejopas: gyvi susitikimai su žmonėmis bei

veikla informacinėje erdvėje. Pagrindiniai pasiekimai per projekto veiklos laikotarpį: Klaipėdoje surastos nuolatinės patalpos bendruomenės susitikimams, Vilniuje susirinko pakankamas kiekis žmonių pradėti susitikimus dar vienoje vietoje (nuo gruodžio pradžios vyksta po du kassavaitinius susitikimus sekmadieniais). Žmonių skaičius, žinantis apie veiklą ir norintis joje dalyvauti, išaugo. Vasario 17 d. Konstantinopolio patriarchatas sugrąžino į kunigų luomą 5 Maskvos patriarchato nušalintus kunigus. Kovo 21 d. įvyko istorinis Visuotinio (Konstantinopolio) Patriarcho Baltramiejaus vizitas į Lietuvą. Projekto vykdymo metu veikla ne tik buvo vykdoma, bet ir išsiplėtė, buvo suteikta psichologinė, dvasinė ir moralinė pagalba daugeliui žmonių. Karo pabėgėliai iš Ukrainos, politiniai pabėgėliai iš Baltarusijos ir Rusijos surado sau terpę integruotis į gyvenimą Lietuvoje. Buvo skleidžiama antipropagandinė informacija apie stačiatikių bažnyčios tikrąją padėtį Lietuvoje, apie Rusijos stačiatikių bažnyčios vykdomas penktosios kolonos funkcijas lietuvių, ukrainiečių, rusų bei anglų kalbomis, kuri pasiekė žmones ne tik Lietuvoje, bet ir Ukrainoje, Baltarusijoje, Rusijoje, Lenkijoje, kitose Europos šalyse bei JAV. Projekto vykdymo metu žiniatinklės peržiūrų skaičius per dieną išaugo. Parašyta ir suredaguota dokt. Gintaro Sungailos knyga „Stačiatikių bažnyčia po karo Ukrainoje. Refleksijos“. Svarbiausias pasiekimas, kad vasario 17 d. 5 iš kunigų luomo pašalinti kunigai Konstantinopolio patriarchato sinodo sprendimu buvo atstatyti kunigystėje ir priimti į Konstantinopolio patriarchatą. Be to, išteisinio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuotos darbo sutartys su VšĮ „Krikščionių Ortodoksų iniciatyvų centras“ direktoriumi ir kitais darbuotojais, taip pat dokumentuose yra užfiksuoti atlikti pinigų pervedimai apmokant: darbo užmokestį, komandiruotes, patalpų nuomą, aptarnavimo mokestį, teises paslaugas, išlaidas istorinei studijai.

Projektas „PDF-2022-08“. El. dokumente „PDF-2022-08_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: „Centr garmoniynogo rozvytku osobystosti „Velet““, projekto pavadinimas: „Psichologinė pagalba ukrainiečiams karo metu“, sutarties numeris: PDF-2022-08, projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2022 m. gruodžio 1 d. – 2023 m. kovo 31 d. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklą įgyvendinimą (pateiktos nuorodos į pagal projektą rengtus straipsnius); pateiktos išlaidos pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklą įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 14 400 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 14 400 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 14 400 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2022-08_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė ataskaita, iš kurios matyti, kad laikotarpis, kurį apima ataskaita, yra: 2022 m. gruodžio 1 d. – 2023 m. kovo 31 d. Ataskaitoje užfiksuota per ataskaitinį laikotarpį įgyvendinta veikla: veikla, skirta skleisti informaciją apie ukrainiečių psichinę sveikatą karo sąlygomis. Buvo įtraukti profesionalūs psichologai, kad būtų sukurti 10 tekstų patvirtintomis temomis. Poveikio vertinimas: projektu buvo siekiama atkreipti žmonių dėmesį į jų psichikos sveikatą ir didinti jų informuotumą apie krizės įveikimo būdus. Buvo aptarta daug svarbių problemų, tokių kaip: kokią terapiją pasirinkti, kaip padėti sužeistiems ar neįgaliems asmenims iš kariuomenės asimiliuotis į naują gyvenimą, kaip susitvarkyti su karo prisiminimais ir nerimu, kaip pažaboti augantį įniršį ir kt. Per visas susijusias platformas buvo pasiektas daugiau nei 600 000 žiūrovų. Ukrainos visuomenė per pastaruosius trejus metus susidūrė su dviem katastrofiškų įvykių bangomis – pirmoji buvo COVID-19 pandemija, o paskui plataus masto Rusijos invazija į Ukrainą. Šios aplinkybės kartu iškėlė iki šiol nematytas psichikos

sveikatos problemas, todėl psichiatrų bendruomenė turėjo atrasti ir sugalvoti naujus terapijos ir gydymo metodus. Be to, ikiteisminio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuotos VŠĮ „Velet“ su asmenimis sudarytos sutartys, aktai ir susitarimai dėl paslaugų teikimo, taip pat dokumentuose yra užfiksuoti atlikti pinigų pervedimai apmokant už suteiktas paslaugas bei tarp dokumentų yra paslaugų priėmimo-perdavimo aktai tarp vykdytojų (paslaugų teikėjų) ir VŠĮ „Velet“.

Projektas „PDF-2023-02“. El. dokumente „PDF-2023-02_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, projekto pavadinimas: „Ortodoksų bendruomenės tikėjimo laisvės nuo Maskvos patriarchato politinės propagandos užtikrinimas“, sutarties numeris: PDF-2023-02. Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2023 m. kovo 1 d. – 2023 m. rugpjūčio 15 d. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu (projekto vykdymas Vykdytojo prašymu buvo pratęstas iki 2023-08-15); pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklų įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 31 000 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 39 960 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 39 960 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2023-02_Final Narrative Report“ užfiksuota kad laikotarpis, kurį apima ataskaita, yra: 2023 kovo 1 d. – rugpjūčio 15 d. Nuo kovo 1 iki gegužės 15 d. įvykdytos veiklos: 33 kassavaitinių ortodoksų bendruomenių susirinkimų (2 grupės Vilniuje, 1 grupė Klaipėdoje ir 1 grupė Kaune). Nuo gegužės 15 iki rugpjūčio 15 d.: 76 kassavaitinių ortodoksų bendruomenių susirinkimų (4 grupės Vilniuje {prisidėjo: nuo gegužės mėnesio ukrainiečių grupės reguliarūs susirinkimai, nuo birželio mėnesio baltarusių grupės reguliarūs susirinkimai}, 1 grupė Klaipėdoje ir 1 grupė Kaune). Bendruomenės atstovų dalyvavimas renginiuose Lietuvoje ir užsienyje, atstovaujant ir pristatant Konstantinopolio patriarchatą Lietuvoje, mezgant bendradarbiavimą ir kuriant kosmopolitinius ryšius: bendruomenės atstovai dalyvavo susitikimuose su kitomis religinėmis organizacijomis: Romos katalikų bažnyčia, Reformatų, Liuteronų renginiuose – susitikimuose su bendruomenėmis, valstybinėse mokymo institucijose – Vytauto Didžiojo universiteto seminare, kituose susitikimuose ir seminaruose, organizuotuose kitų bendruomenių ir organizacijų. Informacinė veikla: žiniatinklės ortodoksas.lt vystymas, kassavaitiniai straipsniai, siūlantys kitą/alternatyvų Maskvos patriarchato propagandai ortodoksų tikėjimo suvokimą įvairiomis temomis: teologijos, propagandos atskleidimo, politikos ir religijos ir kt. Per pastaruosius 3 mėnesius žiniatinklės peržiūros siekė virš 18 700 kartų. Straipsniai rašomi lietuvių, rusų, ukrainiečių kalbomis, nuo balandžio mėnesio pridėta ir baltarusių kalba. Veikla šiomis kalbomis vykdoma ir socialiniuose tinkluose „Facebook“, „Telegram“ ir kt. Tęsiamas bendradarbiavimas su kitomis žiniasklaidos priemonėmis Lietuvoje bei užsienyje. Knygų leidyba: per pirmą projekto mėnesį sumaketuota ir perduota spaudai dokt. Gintaro Sungailos knyga „Stačiatikių bažnyčia po karo Ukrainoje. Refleksijos“, pradėta ruošti knyga, skirta ortodoksijos ne Maskvos patriarchate populiarinimui, taip pat trys liturginės knygos. Tęsiamas darbas ir ruošiamos kitos knygos spaudai. Teikiama psichologinė parama tikintiesiems, išgyvenusiems traumuojančias patirtis: ukrainiečiams karo pabėgėliams, Lietuvoje gyvenantiems ortodoksams, praradusiems galimybę lankytis savo bažnyčiose. Vykdomi asmeniniai susitikimai su besikreipiančiais asmenimis. Skirtingose Lietuvos vietose (Vilniuje, Klaipėdoje, Kaune) nuolat bendraujama su žmonėmis. Bendradarbiavimas su Konstantinopolio patriarchato kurija Stambule: nusiųsti reikalingų dokumentų jurisdikcijos įregistravimui reikalavimai ir duomenys. Rugpjūčio

mėnesį Lietuvoje lankėsi Konstantinopolio patriarcho atstovas metropolitas Emanuelis bei naujai Lietuvai paskirtas egzarchas iš Estijos kun. Justinus Kiviloo. Įvyko darbinis susirinkimas, susitikimai su valdžios atstovais, suderinti tolimesni veiksmai, steigiant Konstantinopolio patriarchato egzarchatą Lietuvoje. Bendradarbiaujant su Ukrainos namais Vilniuje bei su Ukrainos Ortodoksų Bažnyčia suorganizuotas vienas kapeliono atvykimas iš Ukrainos, kartu su Ukrainos namais buvo surinkta finansinė parama vienam iš Ukrainos karinių pajėgų būriui. Vilniuje susibūrė pastovi, atskirai besirenkanti ukrainiečių bendruomenė, kuri kas savaitę renkasi Ukrainos namuose. Pritaikytos išsinuomos patalpos bendruomenės susirinkimams, nuo birželio mėnesio jose vyksta kassavaitiniai susitikimai ir kiti renginiai baltarusių kalba. Galutinai suformuota, paskirtas vadovas, ukrainiečių bendruomenė. Bendruomenė sustiprėjo, po kunigų atstatymo daugiau žmonių įgijo pasitikėjimą organizuojamos veiklos ilgalaikiškumu, pasiekta daugiau žmonių. Pavyko susitarti dėl patalpų, tinkamų susitikimams, šiuo metu Vilniuje jau yra 4 vietos, kuriose gali vykti pilnaverčiai bendruomenių susitikimai, todėl lengviau bendrauti atskyrus bendruomenes pagal naudojamą kalbą (lietuvių, ukrainiečių, baltarusių, rusų). Nemažam skaičiui žmonių suteiktas psichologinis-dvasinis palaikymas. Bendruomenė nuo vieno susitikimo per savaitę po 10-15 žmonių (2022 metų vasarą) išaugo į 7 reguliariai (kartą per savaitę) besirenkančias grupes skirtingose vietose ir miestuose, skirtingomis kalbomis (lietuvių, ukrainiečių, baltarusių ir rusų, bei nereguliariai – graikų). Visuomenę pasiekia daugiau informacijos apie Ortodoksų bažnyčią, plečiamas suvokimas, jog tai nėra rusų bažnyčia, bet universali tarptautinė krikščionių bendruomenė. Buvo išleista ir platinama knyga „Stačiatikių bažnyčia po karo Ukrainoje. Refleksijos“. Vien per pirmą mėnesį išplatinta apie 100 egzempliorių (tiražas 500 vnt.). Teikiama psichologinė, moralinė pagalba bei palaikymas ne tik pabėgėliams iš Ukrainos, bet ir disidentams, pasitraukusiems iš pavojingų jiems šalių – Rusijos ir Baltarusijos. Sudarytos sąlygos šioms etninėms grupėms turėti susitikimus po Konstantinopolio patriarchato vėliava jų gimtosiomis kalbomis. Išsiplėtė VŠĮ savanorių bei bendradarbių skaičius. Projekto įgyvendinimas plačiai matomas žiniasklaidoje ir visuomenėje. Projekto įgyvendintojai visada yra pasiekiami ir prieinami žmonėms, tai ypač svarbu kalbant apie jautrius, psichologines traumas patyrusius žmones. Nuo vasaros pradžios gautos pastovios patalpos rinktis bendruomenėms pagal kalbas. Pastebimas augimas ir didesnis lankomumas, kuomet nebesikeičia susitikimų adresai ir laikas, žmonės pripranta ir dalinasi informacija su savo ratu. Projekto finansavimo dėka buvo galima skirti pastovų laiką bei nuolat palaikyti ryšius su žmonėmis ir teikti jiems psichologinę, dvasinę bei moralinę pagalbą. Plėsti ryšius su kitomis organizacijomis, dalyvauti renginiuose. Augo ir tinklaraštis: atsirado skyriai kitomis kalbomis (anglų, ukrainiečių, rusų, baltarusių), be pavienių straipsnių buvo įvestos pastovios kassavaitinės rubrikos, kaip Ortodoksų naujienų savaitės apžvalga. Buvo paruošta ir išleista autorinė knyga, paruoštos spaudai liturginės knygos, reikalingos bendruomenės gyvenimui. Pasistūmėta Konstantinopolio patriarchato egzarchato steigimo klausimuose Lietuvoje. Be to, ikiteisminio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuoti piniginiai mokėjimai VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“ direktoriui ir kitiems darbuotojams (išmokos, darbo užmokesčiai).

Projektas „PDF-2023-05“. El. dokumente „PDF-2023-05_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: Asociacija „Belarusian Investigative Center z.s.“, projekto pavadinimas: „Analitinės naujienos“, sutarties numeris: PDF-2023-05. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklą įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklą įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti

finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 13 160 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 13 160 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 13 160 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2023-05_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė ataskaita, iš kurios matyti, kad laikotarpis, kurį apima ataskaita, yra: 2023 m. gegužės 1 d. – 2023 m. rugpjūčio 31 d. Per ataskaitinį laikotarpį BIC sukūrė ir savo „YouTube“ kanale paskelbė 3 „Editor's Column“ programos epizodus. „YouTube“ epizodus lydėjo 32 įrašai socialiniuose tinkluose (iš jų 10 įrašų „Facebook“, 11 įrašų „Instagram“, 11 įrašų „TikTok“), 3 įrašai „Telegram“ kanale, 3 straipsniai svetainėje. BIC medžiaga suvaidino lemiamą vaidmenį, siūlant auditorijai visapusišką išvalgą apie vykstančius įvykius, išaiškinant sudėtingus priežasties ir pasekmės ryšius. Išreikštas medžiagos aktualumas paskatino ją plačiai paskelbti įvairiose žiniasklaidos priemonėse, įskaitant pasaulines. Visose BIC platformose programos epizodai surinko daugiau nei 280 tūkst. peržiūrų. „YouTube“ kanale trys epizodai kartu surinko išpūdingą 136 785 peržiūrų skaičių. Vidutinis vienos serijos žiūrovų skaičius siekė 45 595, o tai gerokai viršijo pradinį tikslą – bent 15 000 peržiūrų vienai serijai. Be to, žiūrovai parodė savo įsitraukimą 2 717 246 komentaruose ir 1 020 pakartotinių turinio pasidalinimų „YouTube“. Bendras žiūrovų skaičius įvairiose platformose, įskaitant „YouTube“, „Facebook“, „Instagram“, „TikTok“, „Telegram“ ir svetainę, pasiekė 349 772 peržiūras. Vidutiniškai kiekviena serija surinko 116 591 peržiūrą, atspindinčią platų BIC turinio pasiekiamumą. Auditorijos įsitraukimas ir toliau buvo didelis – šiose platformose iš viso sulaukė 5 068 „patinka“ paspaudimų ir 375 komentarų. Be to, turinys pakartotinai pasidalintas 1 090 kartų. Be tiesioginio pasiekiamumo internetu, BIC turinys turėjo didelį poveikį, nes žiniasklaidos priemonės pakartotinai jį publikavo. BIC turinį 6 kartus paskelbė Baltarusijos regioninė ir pasaulinė žiniasklaida bei tinklaraštininkai, įskaitant tokią žiniasklaidą kaip „Foreign Policy“ (JAV), „RainTV“ (Rusija), „BalaganOFF“ (Ukraina), „Belarus v shokie“ (Baltarusija), „Lukabek“ (Baltarusija), „Maja kraina Baltarusija“ (Baltarusija). BIC pradėjo analitinę programą „Editor's Column“, kuri informuoja žiūrovus apie įvykius Baltarusijoje ir regione, išryškina valdžios sistemų veiklą ir atskleidžia reikšmingų įvykių priežasties ir pasekmės ryšius, įtraukdama juos į pasaulinį kontekstą. Daugelis žinomų nepriklausomų Baltarusijos žiniasklaidos priemonių, taip pat kelios regioninės ir pasaulinės žiniasklaidos organizacijos, dažnai remiasi BIC medžiaga, didindamos jos matomumą ir patikimumą. Nuo 2023 m. gegužės 1 d. iki rugpjūčio 31 d. BIC sėkmingai pristatė tris analitinės programos „Editor's Column“ epizodus, kurių kiekvieno apytikslė trukmė yra 20 minučių. Siekdama pasiekti kuo platesnę auditoriją, BIC komanda efektyviai platino turinį įvairiose platformose. Šios platformos apima „YouTube“, „Facebook“, „Instagram“, „TikTok“, „Telegram“ ir BIC svetainę. Strateginis šių platformų naudojimas užtikrina, kad turinys pasiektų įvairias auditorijas. „Editor's Column“ epizodai sulaukė didelio žiūrovų dėmesio ir įsitraukimo. Epizodai, sukurti pagal šį projektą, atitinka išpareigojimą laikytis faktų, sistemingumo, užtikrinti viešai neatskleistų asmenų saugumą, atlikti nuodugnią socialiai svarbių klausimų analizę, pateikti naujos informacijos ir maksimaliai padidinti auditorijos sąmoningumą. Be to, išteisminio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuotos asmenų su asociacija „Belarusian Investigative Center z.s.“ sudarytos sutartys dėl paslaugų (darbo) atlikimo: vadovo, tyrinėtojo, redaktoriaus, žurnalisto, vertėjo, įgarsinimo, video montažo, kino režisieriaus, grafikos, studijinio makiažo, transkribuotojo, o taip pat yra užfiksuotos sąskaitos ir piniginiai mokėjimai asmenims pagal su jais sudarytas sutartis ir kitomis paskirtimis.

Projektas „PDF-2023-09“. El. dokumente „PDF-2023-09_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“, projekto pavadinimas: „Baltarusių vaikų miesto stovykla Vilniuje“, sutarties numeris: PDF-2023-09. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos

buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklą įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklą įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 3 000 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 2 991,37 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 2 991,37 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2023-09_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė ataskaita, iš kurios matyti, kad laikotarpis, kurį apima ataskaita, yra: 2023 m. birželio 12 d. – 2023 m. liepos 9 d. Baltarusijos vaikų miesto stovykla Vilniuje – tai projektas, skirtas pabėgėlių ir persikėlusių iš Baltarusijos vaikams, kurie dėl persekiojimo savo šalyje, taip pat dėl karo yra priversti gyventi toli nuo namų. Projekto metu buvo sukurta draugiška ir saugi aplinka, kurioje baltarusių vaikai, priversti su tėvais persikelti į Vilnių, dalyvaudami įvairiose veiklose, užsiėmimuose, bendraudami tarpusavyje ir su mokytojais įgijo į Baltarusiją orientuotą edukacinę patirtį. Vaikų miesto stovyklos metu pasiekti šie rezultatai: pravesta 10 baltarusių kalbos ir 10 anglų kalbos pamokų; pravesta 20 baltarusių sąmoningumo pamokų; pravesta 10 tautodailės ir 10 piešimo užsiėmimų; perskaityti 10 vaikiškų knygų ir 10 trumpų animacinių filmukų baltarusių kalba, jie buvo aptarti; surengtos 4 ekskursijos į Vilniaus muziejus; surengtas 1 susitikimas su šiuolaikiniu baltarusių poetu; vyko 1 šventė – tradicinė Baltarusijos Kupalos šventė; įvyko 1 tėvų susirinkimas; parengta 60 pamokų planų; parengta dalomoji medžiaga, kurią stovykloje dalyvaujantys vaikai gavo užsiėmimų metu; vaikai aktyviai leido laisvalaikį; vaikai patobulino bendravimo įgūdžius, pradėjo geriau suprasti vieni kitus, išmoko atviriau ir pagarbiau reikšti savo nuomonę, pagerėjo vaikų ir tėvų bendravimas. Projektas sėkmingai pasiekė savo tikslus. Vilniuje gyvenantys baltarusių vaikai dabar turi galimybę nemokamai baltarusių kalba gauti kokybišką poilsį ir papildomą išsilavinimą per vasaros atostogas. Specialiai projektui buvo sukurta ir pravesta 60 edukacinių užsiėmimų. Siekiant pagerinti vaikų adaptaciją ir bendravimą, buvo surengtos 4 ekskursijos, taip pat surengtas 1 susitikimas su šiuolaikine baltarusių rašytoja. Kiekvieną savaitę pirmadienį vyko vaikų susirinkimas, kurio metu vaikai susipažino su naujais stovyklos dalyviais. Projekto pabaigoje buvo surengta atsisveikinimo vakarienė. Taip pat buvo surengta viena šventė vaikams ir tėvams – tradicinė Baltarusijos kupalos šventė. Siekiant užtikrinti efektyvią komunikaciją, Vilniaus Baltarusijos mokyklos „Instagram“ buvo paskelbtos išsamios ataskaitos apie kiekvieną vasaros miesto stovyklos dieną. Iš viso buvo išleista 20 publikacijų. Svarbiausi pranešimai buvo paskelbti „Telegram“ kanale. Vaikai susipažino su bendraamžiais, dirbo komandose ir individualiai. Gavo naudingų žinių, susijusių su baltarusių kultūra, istorija, menu, patobulino baltarusių ir anglų kalbų žinias, išmoko kurti įvairius šiuolaikinius dalykus, naudojant baltarusišką amatų techniką ir tradicijas, tobulino piešimo įgūdžius, daug laiko praleido lauke, tapo daugiau nepriklausomi ir organizuoti, vasarą puikiai praleido atostogų laiką. Be to, ikiteisminio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuotos VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ sudarytos sutartys su asmenimis dėl paslaugų teikimo: mokytojo, auklėtojo, buhalterinės apskaitos, koordinatoriaus, o taip pat užfiksuoti piniginiai mokėjimai asmenims pagal VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“ su jais sudarytas sutartis ir sąskaitas.

Projektas „PDF-2023-13“. El. dokumente „PDF-2023-13_Ataskaitos patikros forma“ užfiksuotas Projekto galutinės ataskaitos patikros lapas, iš kurio matyti, kad projekto vykdytojo pavadinimas: asociacija „Belarusian Investigative Center z.s“, projekto pavadinimas: „Battling Deceit: Exposing Fake News in Belarusian and Kremlin Propaganda“, sutarties numeris: PDF-2023-13. Ataskaitoje užfiksuota, kad veiklos buvo įgyvendinamos, kaip numatyta Sutarties priede

Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklų įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą; visos išlaidos patirtos per projekto įgyvendinimo laikotarpį. Visas deklaruotas išlaidas siūloma pripažinti tinkamomis finansuoti ir apmokėti finansavimo lėšomis be korekcijų. Bendra projekto išlaidų suma: 20 000 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 20 000 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 20 000 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta be išlaidų sumos korekcijos. El. dokumente „PDF-2023-13_Final Narrative Report“ užfiksuota galutinė ataskaita, iš kurios matyti projekto numeris: PDF-2023-13, organizacijos pavadinimas: „BIC Media zs“, laikotarpis, kurį apima ataskaita: 2023 m. lapkričio 1 d. – gruodžio 31 d. Ataskaitoje užfiksuota per ataskaitinį laikotarpį įgyvendinta veikla: „Weekly Top Fake“ BIC komanda tyrimo metodika patikrino Baltarusijos ir Rusijos žiniasklaidos bei valstybės pareigūnų teiginius, demaskavo propagandos klastotes ir pateikė pavyzdžius, kaip buvo kuriamos netikros naujienos. Kiekviename epizode BIC sudarė 5 aktualių netikrų naujienų, kurios dabartinės naujienų dienotvarkės metu patraukė daugiausiai auditorijos dėmesio, įvertinimą, suskirstydamos jas pagal aktualumo laipsnį. Daugiausia dėmesio buvo skirta Baltarusijos ir Rusijos valstybinei žiniasklaidai, nušviečiančioms įvykius visose platformose. BIC komanda atskleidė 20 melagingų naujienų iš Baltarusijos ir Rusijos propagandos. Nuo lapkričio 1 d. iki gruodžio 31 d. BIC sukūrė 4 „anti-fake“ laidos „Weekly Top Fake“ serijas ir paskelbė jas rusų kalba su automatiniais subtitrais rusų kalba savo „YouTube“ kanale. Svetainėje BIC paskelbė 4 straipsnius trimis kalbomis: baltarusių, rusų ir anglų. BIC sukūrė ir paskelbė iš viso 58 turinio dalis įvairiose socialinės žiniasklaidos platformose, susijusias su „YouTube“ vaizdo įrašų epizodais. Tai apėmė 20 įrašų „Facebook“, 20 įrašų „Instagram“ ir 18 įrašų „TikTok“. BIC reguliariai tiria faktus, reaguodama į kritinius Baltarusijos įvykius, nustatydama dezinformacinius naratyvus dabartinėse visuomenės interesų srityse (ekonomikos atsigavimas, imigracija, geopolitinės problemos) ir didindama visuomenės sąmoningumą. BIC remia faktais pagrįstos pasakojimų analizės kūrimą ir sklaidą, nustato dabartines propagandos ir dezinformacijos tendencijas, kad formuotų propagandos ir dezinformacijos atskleidimo ir demaskavimo taktiką. Iš viso 3 311 768 žiūrovams visose BIC platformose buvo suteikta informacija apie naratyvinę propagandą, kurie per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį sužinojo apie tikrąją situaciją svarbiausiuose Baltarusijos gyvenimo aspektuose. Bendras žiūrovų skaičius įvairiose platformose, įskaitant „YouTube“, „Facebook“, „Instagram“, „TikTok“ ir svetainę, pasiekė 3 311 768 peržiūras. Vidutinis kiekvienos serijos žiūrovų skaičius siekė 827 942, o tai gerokai viršijo pradinį tikslą – bent 2 800 000 peržiūrų visose paskelbtose serijose. Projekto metu BIC sėkmingai sukūrė 4 15 minučių trukmės „anti-fake“ laidos „Weekly Top Fake“ serijas. Šie epizodai kartu demaskavo 20 netikrų naujienų istorijų. Siekiant padidinti pasiekiamumą ir įsitraukimą, kiekviena „YouTube“ serija buvo papildyta mažiausiai 4–6 įrašais įvairiose socialinės žiniasklaidos platformose, įskaitant „Meta“ ir „TikTok“. Įgyvendinant projektą buvo pasiektas reikšmingas auditorijos įtraukimas, iš viso 3 311 768 žiūrovai visose BIC platformose. Tikslinės auditorijos susipažino su dezinformacijos naratyvais ir taikymu informacinėje aplinkoje. Jie įgijo didesnę prieigą prie turinio, kuris kovoja su dezinformacija. Šios auditorijos dabar yra geriau pasirengusios efektyviai atpažinti dezinformaciją ir tinkamiau reaguoti į tokius pasakojimus. Tai padidino auditorijos atsparumą naujoms informacijos manipuliavimo kartinėjimams. Projekto sėkmę dar labiau pabrėžia žiūrovų dalyvavimas – tai liudija gauti 4 žiūrovų patikros prašymai projekto įgyvendinimo laikotarpiu. Tai viršijo 3 patikros užklausų tikslą, o tai rodo aktyvų auditorijos įsitraukimą, ieškant tikslios informacijos ir tikrinant propagandos klastotes. BIC įtraukė 20 atskleistų netikrų istorijų, nustatytų projekto metu, į savo specializuotą padirbinių duomenų bazę. Duomenų bazė leidžia ekspertams analizuoti įvairius netikrų naujienų tipus ir temas, jų geografinį paplitimą, melagingų

teiginių kilmę, identifikuoti šaltinius ir asmenis, atsakingus už jų platinimą. Ši duomenų bazė yra patikimas šaltinis, prieinamas įvairioms grupėms, įskaitant žiniasklaidos specialistus, tyrėjus, analitikus ir pareigūnus, formuojančius žiniasklaidos taisykles ir sklaidos politiką. Tai suteikia interneto naudotojams galimybę atidžiai išnagrinėti vyraujančias dezinformacijos tendencijas ir gauti vertingų įžvalgų. Be to, ikiteisminio tyrimo metu surinktuose dokumentuose yra užfiksuotos visuomeninės asociacijos „Baltarusijos tyrimų centras“ sudarytos sutartys su asmenimis dėl paslaugų teikimo, o taip pat užfiksuoti piniginiai mokėjimai asmenims pagal visuomeninės asociacijos „Baltarusijos tyrimų centras“ su jais sudarytas sutartis ir sąskaitas.

Ikiteisminis tyrimas nutrauktinas.

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – ir BPK) 1 str. 1 d. nuostatos numato, kad baudžiamojo proceso paskirtis yra ginant žmogaus ir piliečio teises ir laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai, išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas. BPK 2 str. įpareigoja prokurorą bei ikiteisminio tyrimo pareigūnus reaguoti į kiekvieną informaciją apie galimai padarytą nusikalstamą veiką ir atlikti visus reikalingus proceso veiksmus bei priimti visus reikalingus sprendimus, kad nusikalstama veika būtų atskleista. Pradedant procesą turi būti įsitikinama, jog nėra priežasčių, dėl kurių procesas negali būti vykdomas. BPK 3 str. 1 d. 1 p. nustatyta, kad baudžiamasis procesas negali būti pradedamas, o pradėtas turi būti nutrauktas, jeigu nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių.

BK 2 str. nustatytos pagrindinės baudžiamosios atsakomybės nuostatos. BK 2 str. 4 d. įtvirtinta, kad pagal baudžiamąjį įstatymą atsako tik tas asmuo, kurio padaryta veika atitinka baudžiamojo įstatymo numatytą nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo sudėtį. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamoje teisminėje praktikoje yra apibrėžta, jog nusikalstamos veikos sudėtis – tai baudžiamajame įstatyme numatytų objektyviųjų ir subjektyviųjų požymių, kurie apibūdina pavojingą veiką kaip tam tikrą nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą, visuma. Nesant asmens veikoje bent vieno iš šių požymių, nėra ir nusikalstamos veikos sudėties, taigi negalima ir baudžiamoji atsakomybė (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-425/2011, 2K-81-648/2018, 2K-145-495/2021*).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 str. 1 d., Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 str. 2 d. ir BPK 44 str. 6 d. yra įtvirtinta nekaltumo prezumpcija, o BK 2 str. 3 d. nustatyta, kad asmuo atsako pagal baudžiamąjį įstatymą tik tuo atveju, jeigu jis yra kaltas padaręs nusikalstamą veiką; tai reiškia, kad kaltininko kaltė baudžiamojoje teisėje nėra preziumuojama, o turi būti nustatoma dėl kiekvienos nusikalstamos veikos. Vadovaujantis nekaltumo prezumpcijos principu, pareiga įrodyti nusikaltimo padarymą tenka baudžiamąjį persekiojimą vykdančioms institucijoms (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-368-942/2016*). Vadovaujantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisminėje praktikoje įtvirtintu *in dubio pro reo* principu, visos abejonės ir neaiškumai, kurių nėra galimybės pašalinti, turi būti aiškinami baudžiamajon atsakomybėn traukiamo asmens naudai (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-59-697/2019, 2K-77-1073/2020*). Europos Žmogaus Teisių Teismas, aiškindamas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 str. 2 d., taip pat ne kartą yra konstatavęs, kad abejonės aiškinamos kaltinamojo naudai (*pavyzdžiui, 2009 m. kovo 31 d. sprendimas byloje Natunen prieš Suomiją, peticijos Nr. 21022/04; 2013 m. liepos 12 d. sprendimas byloje Allen prieš Jungtinę Karalystę, peticijos Nr. 25424/09, ir kt.*).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo nutartyse ne kartą yra pasisakęs, kad kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo asmuo gali būti pripažintas tik surinkus pakankamai neabejotinų

to asmens kaltės įrodymų. Pagal susiformavusią teismų praktiką apkaltinamasis nuosprendis negali būti grindžiamas prielaidomis, o teismo išvados turi būti pagrįstos įrodymais, patikimai patvirtinančiais kaltinamojo kaltę padarius nusikalstamą veiką bei kitas svarbias bylos aplinkybes (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-205/2012, 2K-532/2012, 2K-619/2012, 2K-232/2014, 2K-7-173/2014, 2K-317-719/2018, 2K-153-693/2019, 2K-138-1073/2023 ir kt.*). Kai iš skirtingų bylose pateiktų duomenų gaunama prieštaringa informacija, būtina ši prieštaravimą išspręsti ir atsakyti į klausimą, kuriais duomenimis vadovautis, o kuriuos atmesti (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje 2K-339-719/2018*). Akcentuotina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat ne kartą yra pasisakęs, kad duomenų, kuriais remiantis galima tik manyti, jog nusikalstama veika galėjo būti padaryta, nepakanka išvadoms apie asmens kaltumą ir apkaltinamajam nuosprendžiui priimti (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-24/2014, 2K-317-719/2018, 2K-153-693/2019*). Vadinasi, neįrodytas kaltumas tolygus įrodytam nekaltumui.

BK 184 str. 3 d. nustatyta baudžiamoji atsakomybė tam, kas iššvaistė jam patikėtą ar jo žinioje buvusį labai didelės vertės svetimą turtą ar turtinę teisę, ar didelės mokslinės, istorinės ar kultūrinės reikšmės turinčias vertybes. BK 190 str. nustatyta, kad turtas yra labai didelės vertės, kai jo vertė viršija 900 MGL dydžio sumą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-08-30 nutarime Nr. 707 patvirtintu baziniu bausmių ir nuobaudų dydžiu – 50 Eur, 900 MGL viršijanti suma yra nuo 45 000 Eur.

Patikėtas turtas – tai einamų pareigų, specialių pavedimų bei sutarčių pagrindu teisėtai kaltininko valdomas svetimas turtas, dėl kurio kaltininkas turi teisiskai apibrėžtus įgalinimus (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-322/2012, 2K-630/2013*). Svetimo turto iššvaistymas yra tada, kai kaltininkas jam patikėtą ar jo žinioje esantį turtą neteisėtai parduoda, dovanoja ar kitaip perleidžia tretiesiems asmenims ir taip padaro žalos turto savininkui. Nusikaltimas laikomas baigtu nuo svetimo turto pardavimo, padovanojimo ar kitokio perleidimo trečiajam asmeniui momento. Turto iššvaistymui būdinga tai, kad kaltininkui patikėtas ar jo žinioje esantis svetimas turtas (turtinė teisė) tretiesiems asmenims perleidžiamas neteisėtai, nesilaikant nustatytos turto (turtinės teisės) perleidimo tvarkos, o teisėtam turto (turtinės teisės) savininkui jo vertė neatlyginama, t. y. padaroma žala (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-297-222/2016*). Būtent turto iššvaistymo neatlygintinumas reiškia, kad kaltininkas jam patikėtą ar jo žinioje buvusį turtą iššvaisto neatlygindamas jo vertės arba ją atlygindamas aiškiai neteisėtai (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-411/2012, 2K-373/2013, 2K-325-895/2018*). Kasacinio teismo praktikoje tyčinė kaltė iššvaistant turtą konstatuojama, jeigu neteisėtas ir neatlygintinas turto perleidimas tretiesiems asmenims bei žalos turto savininkui sukėlimas buvo padarytas tiesiogine arba netiesiogine tyčia. Turto iššvaistymas laikomas padarytu tiesiogine tyčia, jeigu kaltininkas supranta, kad neteisėtai ir neatlygintinai perleidžia jam patikėtą ar jo žinioje esantį svetimą turtą tretiesiems asmenims, numato, jog savininkas ar teisėtas turto valdytojas šio turto neteks, ir to nori, o esant netiesioginei tyčiai – suvokia daromos veikos pavojingą pobūdį, numato, kad dėl jos gali kilti turtinė žala, ir nors jos atsiradimo nenori, tačiau sąmoningai leidžia jai kilti (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-388/2007*).

Tokio pobūdžio bylose itin svarbu atriboti civilinius teisinius santykius nuo baudžiamųjų teisinių santykių. Pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas laikosi nuomonės, jog tiek baudžiamosios teisės paskirtis, tiek ir bendrieji teisės principai, įtvirtinti demokratinių teisinių valstybių jurisprudencijoje, suponuoja tai, kad negalimas tokios teismų praktikos formavimas, kai sprendžiant civilinius ginčus taikomos baudžiamosios teisės normos ir asmens elgesys esant išimtinai civiliniams teisiniams santykiams vertinamas kaip atitinkamos nusikalstamos veikos padarymas (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-409/2011, 2K-P-267/2011, 2K-P-183/2012, 2K-7-251/2013, 2K-7-262/2013, 2A-7-9/2013*).

Teismų praktikoje laikomasi nuostatos, kad fiziniams ar juridiniams asmenims sudarant sandorius, susijusius su materialinėmis vertybėmis, atsiranda civiliniai teisiniai santykiai, o šalims nesilaikant sandorio (sutarties) sąlygų ir nevykdant prievolių, tokie santykiai gali pereiti į baudžiamuosius esant tam tikroms sąlygoms; baudžiamosios atsakomybės taikymas iš esmės yra kraštutinė priemonė. Šios sąlygos yra susijusios su sudarytų civilinių sutarčių vykdymo objektyviu apsunkinimu, kai viena šalių sąmoningai sudarė situaciją, kad nukentėjusysis negalėtų civilinėmis teisinėmis priemonėmis atkurti savo pažeistos teisės arba toks pažeistų teisių gynimo būdas būtų esmingai apsunkintas, neperspektyvus, pavyzdžiui, be teisėsaugos pagalbos neįmanoma surasti ar identifikuoti prievolės vengiančio asmens arba asmenų, kuriems turtas buvo perleistas; kaltininkas tyčia tapo nemokus, aktyviais veiksmais vengė, trukdė atlyginti žalą arba kitaip teisės atkūrimą padarė neperspektyvų; sąmoningai nevykdė įsipareigojimų, atsiradusių patikėjus ar perdavus jo žinion turtą; nuslėpė nuo nukentėjusiojo esminę informaciją apie turimas dideles skolas ar nemokumą; dėl dokumentų klastojimo, operacijų su turtu nefiksavimo ar kitų veikų apsunkino turto disponavimo proceso nustatymą; sudarė akivaizdžiai su turto savininko interesais nesutampančius, ekonomiškai nepagrįstus sandorius ir pan. (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-285/2013, 2K-93/2013, 2K-518/2014*).

Taigi daugelyje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo kasacinių nutarčių laikomasi nuostatos, kad baudžiamosios atsakomybės, kylančios iš civilinių teisių santykių, taikymo pagrįstumą rodo sąlygos, susijusios su objektyviu sudarytų civilinių sutarčių vykdymo apsunkinimu, kai viena šalių sąmoningais neteisėtais veiksmais užkerta kelią vykdyti sutartį, sumenkina kreditoriaus galimybes atkurti pažeistą teisę civilinio proceso tvarka. Be to, baudžiamąją atsakomybę tyčinio turto iššvaistymo atveju pagrįsti leidžia ne tik objektyvieji, bet ir subjektyvieji šios veikos požymiai. Todėl, be kitų aplinkybių, nustačius tyčios kryptingumą iššvaistyti turtą (pvz., sutarties sudarymo metu kaltininkas nesiruošė vykdyti jos sąlygų, buvo nusprendęs turtą pasisavinti arba jį perleisti tretiesiems asmenims, sąmoningai tapo nemokus, dėl to nebuvo į ką nukreipti išieškojimo ir kt.), sudaromos sąlygos kalbėti apie baudžiamosios atsakomybės kilimą (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-451/2014*).

BK 222 str. 2 d. nustatyta baudžiamoji atsakomybė tam, kas apgaulingai tvarkė ir (arba) organizavo teisės aktų reikalaujamą finansinę apskaitą arba įstatymų nustatytą laiką nesaugojo finansinės apskaitos dokumentų ir (arba) finansinės apskaitos registrų, arba paslėpė, sunaikino ar sugadino finansinės apskaitos dokumentus ir (arba) finansinės apskaitos registrus, arba netvarkė ir (arba) neorganizavo teisės aktų reikalaujamos finansinės apskaitos, jeigu dėl to buvo padaryta labai didelė turtinė žala valstybei arba fiziniam ar juridiniam asmeniui arba negalima visiškai ar iš dalies nustatyti asmens veiklos, jo turto, nuosavo kapitalo ar įsipareigojimų dydžio ar struktūros. Vadovaujantis BK 224¹ str. 3 d., BK 222 str. 2 d. nustatytas labai didelės turtinės žalos požymis atitinka turtinę žalą, kurios dydis viršija 900 MGL dydžio sumą, o tai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-08-30 nutarime Nr. 707 patvirtintą bazinį bausmių ir nuobaudų dydį – 50 Eur, atitinka sumą viršijančią 45 000 Eur.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo formuojamoje teisminėje praktikoje yra nurodęs, kad pagal Buhalterinės apskaitos įstatymą (nuo 2021 m. lapkričio 23 d. įstatymo pakeitimo, įsigaliojusio 2022 m. gegužės 1 d., – Finansinės apskaitos įstatymas), apgaulingo apskaitos tvarkymo subjektas yra specialusis (vyriausiasis buhalteris, buhalteris, apskaitos paslaugas teikiančios įmonės specialistai) (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-7-304-976/2016, 2K-7-41-511/2017, 2K-92-697/2024*). Vis dėlto Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad asmuo, sunaikinęs ar paslėpęs buhalterinės apskaitos dokumentus, nebūtinai turi turėti specialiojo subjekto statusą, nes už tokio pobūdžio veiką atsako tokią veiką padaręs asmuo (pvz., *kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-454/2012, 2K-596/2012, 2K-257-693/2015*). Asmens vadovaujantis vaidmuo bendrovėje gali būti nustatomas ne tik pagal

asmens teisinį statusą juridiniame asmenyje, bet ir pagal jo faktiškai atliekamas funkcijas (*Lietuvos apeliacinio teismo nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-256-487/2023*).

Apgaulingas apskaitos tvarkymas yra tyčinis nusikaltimas, kuris gali būti padaromas tiek veikiant tiesiogine, tiek ir netiesiogine tyčia: kaltininkas, žinodamas buhalterinę apskaitą reglamentuojančių įstatymų reikalavimus, sąmoningai juos netinkamai vykdo, numato, kad dėl to bus negalima visiškai ar iš dalies nustatyti asmens veiklos, turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų dydžio ar struktūros, ir šių padarinių nori, arba, nors padarinių ir nenori, tačiau sąmoningai leidžia jiems atsirasti (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-286/2010, 2K-526/2011, 2K-170/2012, 2K-590/2014, 2K-437-303/2015, 2K-138-139/2016, 2K-7-304-976/2016, 2K-224-976/2019*).

Apgaulingas teisės aktų reikalaujamos buhalterinės apskaitos tvarkymas – tai buhalterinės apskaitos tvarkymas sąmoningai pažeidžiant teisės aktų, reglamentuojančių buhalterinės apskaitos tvarkymą, reikalavimus (pavyzdžiui, dvigubos buhalterinės apskaitos vedimas, dalies ar visų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių nefiksavimas apskaitos dokumentuose ir pan.) (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-71-976/2017, 2K-139-628/2019, 2K-168-719/2021, 2K-129-788/2023*). Apgaulingo apskaitos tvarkymo dalykas yra apskaitos dokumentai ir apskaitos registrai. Apskaitos dokumentas – tai popierinis ar elektroninis liudijimas, patvirtinantis ūkinę operaciją arba ūkinį įvykį ir turintis rekvizitus, pagal kuriuos galima nustatyti ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio tapatumą. Tokie dokumentai yra sąskaitos faktūros, kasos pajamų ir išlaidų orderiai, mokėjimo pavedimai, darbo užmokesčio ir darbo laiko apskaitos žiniaraščiai ir pan. (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-245-303/2017*).

BK 222 str. numatyto nusikaltimo sudėtis yra materialinė, todėl baudžiamoji atsakomybė kyla tik tuo atveju, kai sukelia šiame BK straipsnyje numatytus padarinius – dėl tyčinių buhalterinės apskaitos pažeidimų negalima visiškai ar iš dalies nustatyti asmens veiklos, jo turto, nuosavo kapitalo ar įsipareigojimų dydžio ar struktūros. Įstatyme šie padariniai suformuluoti kaip alternatyvūs, todėl pakanka nustatyti bent vieną iš jų, kad asmuo būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Apgaulingo buhalterinės apskaitos tvarkymo padariniai nustatomi kompetentingų įstaigų patikrinimo, revizijos aktais, audito ataskaita arba specialisto išvada, ekspertizės aktu (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-233/2014, 2K-122-697/2023*). Pagal teismų praktiką bylose dėl BK 222 str. taikymo realią asmens veiklą, jo ūkinę, komercinę, finansinę būklę, nuosavą kapitalą, įsipareigojimų dydį ir struktūrą turi būti įmanoma nustatyti analizuojant tik to asmens (ūkio subjekto) buhalterinės apskaitos dokumentus. Jei to padaryti tokiu būdu (o ne atliekant priešpriešinius patikrinimus, ikiteisminį tyrimą ir pan.) negalima, atsiranda šiame straipsnyje numatyti padariniai ir kaltininkui kyla baudžiamoji atsakomybė (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-11/2008, 2K-426/2013, 2K-16/2014, 2K-233/2014*). Šis nusikaltimas padaromas ne vykdant tam tikrą veiklą ar atliekant pavienius veiksmus, kurie yra tokios veiklos epizodai, o tik vėliau, kai kyla pareiga šiuos įvykius ar esamą padėtį užfiksuoti privalomoje tvarkyti buhalterinėje apskaitoje – neįtraukiant į ją tam tikrų faktų, kaip tikrus nurodant faktus, kurių iš tiesų nebuvo, arba pateikiant tikrovės neatitinkančią informaciją (*kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-29-942/2016*). Tam, jog teismas padarytą išvadą dėl negalimumo visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės veiklos, jos turto, nuosavo kapitalo ar įsipareigojimų dydžio ar struktūros, turi būti nustatyta, kad padaryta daug buhalterinės apskaitos pažeidimų, t.y. į apskaitą neįtraukta ar apgaulingai įtraukta ne viena, o keliolika ar net keliadesimt buhalterinių operacijų. Jei į buhalterinę apskaitą neįtraukta viena buhalterinė operacija ir tiksliai žinoma jos piniginei išraiška, vargu ar pateisinama būtų išvada dėl negalimumo visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės veiklos, jos turto, nuosavo kapitalo ar įsipareigojimų dydžio ar struktūros (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-498/2011, 2K-355-696/2017, 2K-155-976/2021*).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas BK 222 str., yra konstatavęs, kad baudžiamojon atsakomybėn už buhalterinės apskaitos pažeidimus paprastai traukiamas įmonės buhalteris, o esant bendrininkavimui su įmonės vadovu – abu šie asmenys. Įmonės vadovas gali būti tik šio nusikaltimo bendrininkas (organizatorius, kurstytojas). Tačiau jei apgaulingai apskaitai tvarkyti jis panaudoja nekaltą asmenį, t.y. asmenį, atsakingą už buhalterinės apskaitos tvarkymą, bet nežinantį apie tai, kad jam pateikiami apskaitos dokumentai, kuriais remiantis tvarkoma buhalterinė apskaita, yra apgaulingi, bendrininkavimas negalimas ir įmonės vadovas, vadovaujantis tarpinio vykdymo baudžiamosios teisės institutu, tampa nusikaltimo vykdytoju (BK 24 str. 3 d.). Įmonės vadovas už apgaulingą buhalterinės apskaitos tvarkymą savarankiškai gali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn tais atvejais, kai įmonės vadovas sąmoningai pateikinėja buhalteriu suklastotus buhalterinės apskaitos dokumentus tam, kad jis juos įtrauktų į apskaitą, o įmonės buhalteris apie tai neinformuojamas arba iš viso nepateikia buhalteriu dokumentų apie įmonėje įvykusias operacijas. Šiuo atveju įmonės vadovas daro nusikaltimą įmonės buhalterio rankomis, šiam nesuvokiant jo daromos veikos pavojingumo (*kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-363/2014, 2K-277-696/2017, 2K-356-696-2017, 2K-159-696/2018, 2K-325-895/2018, 2K-218-976/2022 ir kt.*).

Ikiteisminio tyrimo metu išanalizavus Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ banko sąskaitos išrašą nustatyta, kad minėtas fondas pinigines lėšas skyrė šioms organizacijoms: labdaros ir paramos fondui „Civil Society Support Foundation“, VŠĮ „Baryso Zvozkavo Baltarusijos žmogaus teisių namai“, VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“, „Linking media“, VŠĮ „Gydytojai už teisybę ir teisingumą“, VŠĮ „ZUBR“, VŠĮ „Pagalba medijai“, VŠĮ „Ukrainos mokykla“, VŠĮ „Krikščionių ortodoksų iniciatyvų centras“, VŠĮ „I. Luckevičiaus baltarusių muziejus“, „Centr garmoniynogo rozvytku“, VŠĮ „Media ekspertas“, labdaros ir paramos fondui „Strana dlya zhizni“, asociacijai „Belarusian Investigative Center z.s.“, VŠĮ „The NUT“, asociacijai „Krasavik“, VŠĮ „Imigrantų verslo plėtros centras“, labdaros ir paramos fondui „Bysol“. FNTT prie LR VRM NPPTV NVTS vyriausiosios tyrėjos 2023-12-14 tarnybiniame pranešime nurodyta, kad Fondas gauna tikslinius įnašus veiklai, skirtai įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagalbos Baltarusijos žmonėms plane numatytoms priemonėms, o taip pat su nuo karo Ukrainoje bėgančių žmonių poreikiais susijusių projektų finansavimui. FNTT prie LR VRM NPPTV NVTS vyriausiosios tyrėjos 2024-01-16 kitų objektų apžiūros protokole nurodyta, kad laikotarpiu nuo 2020-12-11 iki 2023-12-12 į „Paramos demokratijai fondo“ banko sąskaitą iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos banko sąskaitos Nr. LT26101000002132402 buvo gauta 960 000 Eur.

Kaip nurodė liudytoja Anastasija Stefanovič apklausos metu, laikotarpiu nuo 2021 m. birželio mėn. iki 2023 m. rugsėjo mėn. ji dirbo Labdaros ir paramos fonde „Paramos demokratijai fondas“, kuriame ėjo fondo vadovės pareigas. Labdaros ir paramos fondas „Paramos demokratijai fondas“ įregistruotas 2020 m. lapkričio mėn. Šį fondą įsteigė VŠĮ „Rytų Europos studijų centras“, kuri yra vienintelė dalininkė. Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ pagrindiniai tikslai yra projektinio finansavimo teikimas juridiniams asmenims (pilietinėms organizacijoms, veikiančioms Baltarusijoje), apimant vystomojo bendradarbiavimo veiklos vykdymą ir koordinavimą, paramą demokratijai ir žmogaus teisėms, Rytų Europos euroatlantinę integraciją. Labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ valdybą sudarė 5 fiziniai asmenys, kuriuos pagal fondo įstatus į valdybą paskiria dalininkas. Kaip minėjo, vienintelis dalininkas yra VŠĮ „Rytų Europos studijų centras“. Fiziniai asmenys skiriami į valdybą dalininko sprendimu. Valdybą sudarė du finansavimą skiriančios institucijos atstovai, t.y. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos deleguoti asmenys, vienas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovas, atstovaujantis VŠĮ „Rytų Europos studijų centrą“, vienas fondo atstovas, t.y. ji, bei vienas nevyriausybinių organizacijų, dirbančių su Baltarusija,

atstovas. Ji buvo atsakinga už dokumentų valdybai parengimą ir pristatymą. Taip pat buvo atsakinga už gaunamas projektų paraiškas, t.y. kad visi reikiami dokumentai būtų pateikti, paraiška tvarkingai užpildyta. Tačiau paraiškų vertinimą atlikdavo fondo valdyba. Taip pat galutinį sprendimą dėl projektų finansavimo priimdavo fondo valdyba. Kai fondo valdyba priimdavo sprendimą finansuoti, jos funkcija buvo susisiekti su pareiškėju dėl projekto finansavimo sutarties sudarymo arba dėl papildomos informacijos, papildomų dokumentų pateikimo, siekiant patikslinti paraišką. Skyrus finansavimą, į jos funkcijas įėjo kasdieninis bendravimas su projektų vykdytojais, su vykdytoju maždaug kartą per mėnesį susitikdavo, su tikslu sužinoti kaip yra vykdomas projektas. Projekto vykdytojas sutartyje numatytais terminais privalėjo teikti tarpines (jei tai ilgas projektas) ir galutines ataskaitas. Tarpines projektų vykdytojų ataskaitas tvirtindavo ji. Galutinę projekto vykdytojo ataskaitą ji pristatydavo valdybos nariams, ir galutinį sprendimą dėl projekto ataskaitos tvirtinimo priimdavo valdyba. Valdybai pritarus, jos funkcija buvo pranešti projekto vykdytojui apie teigiamą sprendimą bei pagal su valdyba pasirašytą aktą atlikti galutinį atsiskaitymą su projekto vykdytoju. Pavedimus projektų vykdytojams atlikdavo ji. Jeigu fondo valdyba nepritardavo galutinei ataskaitai, jos funkcija buvo susisiekti su projekto vykdytoju, surinkti papildomą reikalingą informaciją. Taip pat į jos funkcijas įėjo metinių ataskaitų pateikimas valstybės įmonei „Registru centras“, metines ataskaitas ji pristatydavo vieninteliam fondo dalininkui bei finansavimą teikusiai institucijai. Iš LR užsienio reikalų ministerijos buvo gautas savanoriškas įnašas. Sprendime skirti šį įnašą buvo apibrėžti finansavimo panaudojimo tikslai. T.y. tai savanoriškas įnašas, kuris yra skiriamas fondo veiklai, remiant Baltarusijos pilietinę visuomenę, teikiant pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo Baltarusijos represijų, rehabilitaciją, teises paslaugas nukentėjusiems nuo režimo Baltarusijoje. Su LR užsienio reikalų ministerija finansavimo sutartis nebuvo sudaryta, kadangi tai buvo savanoriškas įnašas. Ministro įsakyme dėl šio įnašo buvo nurodytos finansavimo gairės. Fondo valdyba priimdavo sprendimą finansuoti pilietinių iniciatyvų, žmogaus teisių, nepriklausomos žiniasklaidos ir socialinių platformų projektus, fondas teikė finansavimą tik Lietuvos ir Europos ekonominės erdvės juridiniams asmenims, vėliau buvo priimtas sprendimas finansuoti ir Ukrainos projektus. Pilietinė iniciatyva pateikdavo sąmatą, pagal kurią fondo valdyba sprendavo, koki finansavimą skirti projektui. Kartais buvo tvirtinama visa sąmata, kai viskas buvo logiška, išlaidos numatytos realios, tačiau pasitaikydavo, kai sąmatoje kas nors užkliūdavo, tokiu atveju pareiškėjo buvo prašoma peržiūrėti sąmatą ir pateikti ją iš naujo.

Ikteisminio tyrimo metu iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2024-03-19 gautame rašte, *inter alia* (be kita ko), nurodyta, kad Fondo valdyba svarsto ir vertina visas Fondo gaunamas projektų finansavimo paraiškas, priima sprendimus dėl finansavimo suteikimo, svarsto ir tvirtina galutines Fondo finansuojamų projektų ataskaitas. Fondo valdyba taip pat svarsto ir tvirtina metines Fondo veiklos ataskaitas – 2022 m. kovo 15 d. Fondo valdyba apsvaustė ir patvirtino 2021 m. Fondo veiklos ataskaitą, o 2023 m. gegužės 9 d. posėdyje aptarta ir patvirtinta Fondo 2022 m. veiklos ataskaita. Be to, Fondo steigėjas inicijavo nepriklausomą 2022 m. Fondo administracinių lėšų auditą. Fondo valdyba 2023 m. rugsėjo 7 d. gavo audito išvadas – audito metu pažeidimų nenustatyta. Per Fondo veiklos laikotarpį nepagrįstų piniginių lėšų panaudojimo atvejų nenustatyta. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos turima informacija apie Fondo veiklą ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų panaudojimą nesukūrė prielaidų abejoti Fondo piniginių lėšų naudojimo pagrįstumu.

Be to, ikteisminio tyrimo metu iš Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2024-03-27 gautas raštas, kuriame, *inter alia* (be kita ko), nurodyta, kad Užsienio reikalų ministerija, kaip institucija, atsakinga už vystomojo bendradarbiavimo politikos įgyvendinimą, teikia daugiašalę paramą vystymuisi ir, be kita ko, skiria savanoriškus įnašus į vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančius fondus. Savanoriški įnašai skiriami užsienio reikalų

ministro įsakymu, vadovaujantis Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos teikimo komisijos rekomendacija ir atitinkamais teisės aktais. Vystomojo bendradarbiavimo politikos įgyvendinimą reguliuojantys teisės aktai nenumato paramą gaunančių fondų atsiskaitymo už savanoriškų įnašų panaudojimą tvarkos. Tačiau Paramos demokratijai fondo atveju savanoriško įnašo panaudojimas kontroliuojamas per dalyvavimą fondo valdyboje, kurioje yra du URM atstovai. Valdyba priima sprendimus dėl fondo lėšų skyrimo projektų įgyvendinimui, svarsto ir tvirtina projektų ataskaitas, svarsto ir tvirtina fondo metines ataskaitas. Be to, fondo vadovas pateikė išsamias fondo veiklos ir finansines 2021 m. ir 2022 m. metų ataskaitas Užsienio reikalų ministerijai, kaip fondą finansuojančiai institucijai, vadovaudamasis fondo Projektų atrankos ir administravimo taisyklių 20 p. Taipogi buvo atliktas fondo 2022 m. finansinės veiklos auditas, kurio rezultatai valdybos nariams pateikti 2023-09-07 elektroniniu laišku. Nepagrįsto fondo piniginių lėšų panaudojimo atvejų nustatyta nebuvo.

Analizuojant FNTT prie LR VRM NPPTV NVTS vyriausiosios tyrėjos 2024-02-28 kitų objektų apžiūros protokole nurodytus duomenis bei iš labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ vadovo paimtas projektų įgyvendinimo sutartis, nustatyta, kad projektų įgyvendinimo sutartyse projektų vykdytojai Fondui įsipareigoja ne tik įgyvendinti projekte numatytas veiklas, bet ir pateikti Fondui tarpinės ir (ar) galutines projektų vykdymo ataskaitas kartu su projektų išlaidas pagrindžiančių dokumentų patvirtintomis kopijomis. Be to, projektų įgyvendinimo sutartyse nustatytų projektų turinys yra susijęs su Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagalbos Baltarusijos žmonėms plane numatytomis priemonėmis bei su nuo karo Ukrainoje bėgančių žmonių poreikiais. Pažymėtina, kad 2021-10-12 projekto įgyvendinimo sutartimi dėl projekto Nr. PDF-2021-02 VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“, atstovaujamas Dainiaus Žalimo (kurį 2023-11-17 prašyme dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo įvardino pareiškėjas Zigmas Vaišvila), įsipareigojo iš Fondo gautomis piniginėmis lėšomis vykdyti veiklas, o pagrindinės pagal šią sutartį planuotos veiklos: 1. sukurti vieną kontaktinį centrą, sudarant „Teisės ir demokratijos centras“ ekspertų sąrašą universaliosios jurisdikcijos srityje, teikti teisinę pagalbą nukentėjusiems nuo žmogaus teisių pažeidimų Baltarusijoje bei ištirti galimybes įgyvendinti universaliąją jurisdikciją Baltarusijoje, Lenkijoje, Ukrainoje, Čekijoje, Vengrijoje ir kitose šalyse; 2. išanalizuoti efektyviausius teisinius instrumentus, pagrįstus universalios baudžiamosios jurisdikcijos taikymu ir parengti praktinį žmogaus teisių gynimo priemonių vadovą, pagrįstą nacionalinių ir tarptautinių teisminių institucijų praktika bei organizuoti ir dalytis rezultatais tarptautinėje konferencijoje; 3. stebėti, rinkti ir dokumentuoti teisėjų vardus ir teismų sprendimus, nuteisiančius asmenis už pilietinę veiklą Baltarusijoje; 4. teikti ekspertinę pagalbą ir gaires, kuriant ir stiprinant demokratiją, sudarant „Teisės ir demokratijos centras“ ekspertų sąrašą Baltarusijos konstitucinės ir teisinės sistemos reformai; 5. surengti ir praveisti 3 seminarus apie konstitucinę ir teisinę reformą Baltarusijoje; 6. organizuoti ir praveisti tarptautinę konferenciją „Baltarusijos Respublikos konstitucinės raidos keliai“.

Analizuojant FNTT prie LR VRM NPPTV NVTS vyriausiosios tyrėjos 2024-02-28 kitų objektų apžiūros protokole nurodytus duomenis bei iš labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ vadovo paimtus labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ valdybos posėdžių protokolus, nustatyta, kad labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ valdyba svarstydavo jiems pateiktas projektų paraiškas dėl finansavimo skyrimo ir Fondo valdybos nariams balsuojant priimdavo sprendimus dėl finansavimo skyrimo projektams tikslingumo bei jiems skirtino finansavimo dydžio arba nusprendavo visiškai neskirti finansavimo projektui, teikdavo įgaliojimus Fondo vadovei (pvz., pateikti projektų vykdytojams oficialius papildomos informacijos užklausimus, sudaryti projektų vykdymo sutartis, pasirašyti projektų įgyvendinimo aktus ir atlikti galutinius atsiskaitymus su projektų vykdytojais), teikdavo nurodymus projektų paraiškų pareiškėjams (pvz., patikslinti paraišką), taip pat Fondo valdyba

balsuojant svarstydamas ir tvirtindamas Fondo finansuotų projektų galutines ataskaitas.

Analizuojant FNTT prie LR VRM NPPTV NVTS vyriausiosios tyrėjos 2024-07-12 apžiūros protokole nurodytus duomenis bei labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ direktoriaus pateiktas galutinės projektų vykdymo ataskaitos ir išlaidas pagrindžiančius dokumentus, nustatyta, kad galutinėse projektų vykdymo ataskaitose yra nurodyta, jog buvo vertinamas veiklų įgyvendinimas pagal su Fondu sudarytas sutartis ir vėlesnius pakeitimus/suderinimus su Fondu, vertinta ar pateikta pakankamai dokumentų, įrodančių veiklų įgyvendinimą, vertintas deklaruotų išlaidų atitikimas projektų turiniui ir veiklų įgyvendinimo planams. Tinkamomis finansuoti išlaidomis būdavo pripažįstamos tik tos išlaidos, kurios atitikdavo Gairėse nustatytus reikalavimus pareiškėjams, o netinkamomis finansuoti pripažintos išlaidos būdavo motyvuotai atsisakoma finansuoti ir tokiais atvejais projektų galutinės finansinės ataskaitos būdavo patvirtinamos Fondo valdybos su išlaidų sumų korekcijomis. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ikiteisminio tyrimo metu gautame el. dokumente „PDF-2021-02_Atskaitos patikros forma“ nurodyta, jog VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“ pagal sutartį Nr. PDF-2021-02 įgyvendino veiklas kaip numatyta Sutarties priede Nr. 1 arba vėlesniuose pakeitimuose/suderinimuose su Fondu; pateikti pakankami dokumentai, įrodantys veiklų įgyvendinimą; pateiktos išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijos; deklaruotos išlaidos atitinka projekto turinį ir veiklų įgyvendinimo planą, tačiau ne visos išlaidos atitinka tinkamumo finansuoti reikalavimus, nustatytus Gairėse pareiškėjams. Bendra projekto išlaidų suma: 100 000 Eur, galutinėje ataskaitoje deklaruota išlaidų suma: 88 716,21 Eur, pripažinta tinkamomis išlaidų suma: 86 946,93 Eur, Fondo lėšomis finansuojama suma: 86 946,93 Eur. Galutinė veiklos ataskaita patvirtinta be pastabų. Galutinė finansinė ataskaita patvirtinta su išlaidų sumos korekcija. Projekto vykdytojas įvykdė visas Sutartyje numatytas veiklas, išskyrus veiklą – tarptautinę konferenciją dėl žmogaus teisių gynimo priemonių, pagrįstų nacionalinių ir tarptautinių teisminių ir kvaziteisminių institucijų praktika. Ši veikla nebuvo įvykdyta, nes, anot vykdytojo, nuo pat pradžių nebuvo suplanuoti tinkami resursai (finansiniai, laiko, ekspertų). Atitinkamai, vykdytojas išleido mažiau lėšų, nei planuota (nepanaudota 11 103,16 Eur). „Paramos demokratijai fondo“ vadovė kreipėsi į NVO teisės institutą su prašymu įvertinti Projekto išlaidų tinkamumą ir pateikti išvadą. 2023-04-28 NVO teisės institutas pateikė Fondui išvadą dėl Projekto išlaidų tinkamumo vertinimo. Joje teigiama, kad akivaizdu, kad Projekto vykdytojas atskirais atvejais nesilaikė Sutarties reikalavimų, tačiau jo klaidos galimai yra nulemtos nepakankama patirtimi vykdant projektus. Vertinant išlaidų tinkamumą pagrindinis dėmesys skirtas tų išlaidų sąsajai su Projekto veiklomis ir rezultatais. NVO teisės institutas manė, kad Projekto vykdytojai vietoje išlaidų pripažinimo netinkamomis galėtų būti taikomos kitokios poveikio priemonės, pvz., metus laiko nesvarstyti šio Projekto vykdytojo paraiškų. 2023-05-09 Fondo valdyba apsvaistė NVO teisės instituto eksperto pateiktą išvadą dėl projekto lėšų tinkamumo ir priėmė sprendimą pritarti projekto pagal sutartį Nr. PDF-2021-02 ataskaitai su išlygomis pagal NVO teisės instituto rekomendacijas. Be to, ikiteisminio tyrimo metu gautuose el. dokumentuose: „Annex FA27_Adobe Scan Oct 08, 2022 (1)“, „Annex FA28_PVM Saskaita faktura 22 09 23 Teises ir demokratijos centras“, „Annex FA29_EVP4710014566720_1157882843“, „Annex FA29-1_Adobe Scan Nov 08, 2022 (11)“ nurodyta, kad advokatas Karolis Rugys teikė teises paslaugas tik VŠĮ „Teisės ir demokratijos centras“, o ne, kaip 2023-11-17 prašyme teigia pareiškėjas Zigmas Vaišvila, asmeninei D. Žalimo veiklai.

Taigi ikiteisminio tyrimo metu nustatyta, kad labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ valdybą sudarydavo penki asmenys, o iš jų du būdavo finansavimą skiriančios institucijos atstovai, t.y. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos deleguoti asmenys, vienas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovas, atstovaujantis VŠĮ

„Rytų Europos studijų centrą“ (t.y. Fondo steigėją), kurie kartu su kitais dviem Fondo valdybos nariais svarstydavo organizacijų pateiktus projektų paraiškas ir Fondo finansuotų projektų galutines ataskaitas bei jas balsuojant tvirtindavo. Pažymėtina, kad tiek Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija 2024-03-19 gautu raštu, tiek Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija 2024-03-27 gautu raštu paneigė, jog Fondo piniginės lėšos buvo naudojamos nepagrįstai. Taip pat ikiteisminio tyrimo metu nenustatyta atveju, kad Fondo piniginės lėšos būtų buvę naudojamos ne pagal su Fondu sudarytas sutartis ir kad Fondo valdyba tokias netinkamas išlaidas būtų pripažinusi tinkamomis finansuoti bei kad Fondas tokias netinkamas finansuoti išlaidas būtų apmokėjęs, kadangi nustačius netinkamas finansuoti išlaidas Fondo valdyba patvirtindavo projektų galutines finansines ataskaitas su išlaidų sumų korekcijomis, atsižvelgiant į pripažintas netinkamomis finansuoti išlaidų sumas. Vadovaujantis ikiteisminio tyrimo metu surinktais duomenimis, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju labdaros ir paramos fondui „Paramos demokratijai fondas“ bei Lietuvos Respublikai ir jos institucijoms nebuvo padaryta turtinė žala, kuri yra būtinas BK 184 str. 3 d. nustatytos nusikalstamos veikos sudėties požymis.

Taip pat ikiteisminio tyrimo metu surinkti duomenys nesuteikia objektyvaus pagrindo daryti išvadą, kad nagrinėjamu atveju buvo padaryta daug buhalterinės apskaitos pažeidimų, t.y. kad į labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ apskaitą neįtraukta ar apgaulingai įtraukta daug buhalterinių operacijų, dėl ko būtų negalima visiškai ar iš dalies nustatyti labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ veiklos, jo turto, nuosavo kapitalo ar išipareigojimų dydžio ar struktūros. Ikiteisminio tyrimo metu iš labdaros ir paramos fondo „Paramos demokratijai fondas“ atstovų gauti duomenys leido objektyviai įvertinti Fondo piniginių lėšų gavimo iš Lietuvos Respublikos institucijų, perdavimų organizacijų pateiktų projektų finansavimui bei panaudojimo aplinkybes ir pagrįstumą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju nebuvo padarytos veikos, kurios atitiktų nusikalstamų veikų, numatytų BK 184 str. 3 d. ir BK 222 str. 2 d., sudėčių požymių visumą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3 str. 1 d. 1 p., 170 str. 4 d. 3 p., 212 str. 1 d. 1 p., 214 str., 216 str., nutaria:

1. Nutraukti ikiteisminį tyrimą Nr. 07-6-00015-23 dėl BK 184 str. 3 d. ir 222 str. 2 d. numatytų nusikalstamų veikų, kadangi nagrinėjamu atveju nėra šių nusikalstamų veikų sudėčių požymių visumos;
2. Įpareigoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Neteisėtos paramos prevencijos ir tyrimo valdybos Nusikalstamų veikų tyrimo skyriaus pareigūnus apie priimtą sprendimą pranešti suinteresuotiems asmenims;
3. Išaiškinti proceso dalyviams, kad nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą gali būti apskūstas Vilniaus apygardos prokuratūros 3-ojo baudžiamojo persekiojimo skyriaus vyriausiajam prokurorui per 20 dienų nuo nutarimo nuorašo gavimo dienos.

Nutarimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 214 straipsnyje nustatyta tvarka Vilniaus apygardos prokuratūros 3-ojo baudžiamojo persekiojimo skyriaus vyriausiajam prokurorui per 20 dienų nuo nutarimo gavimo dienos.

Nutarimą priėmė	Prokuroras	Tomas Songaila
-----------------	------------	----------------

DETALŲ METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus apygardos prokuratūros 3-asis baudžiamojo persekiojimo skyrius 191884691, Rinktinės g. 5A, LT-09201 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	NUTRAUKTI IKITEISMINI TYRIMA
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-09-23 Nr. IBPS-V-2584727-24
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-02-28 14:20:39 iki 2025-02-27 14:20:39. Veiksmą atliko 2024-09-23 12:39:15 (GMT+03:00) Tomas Songaila, Prokuroras, Vilniaus apygardos prokuratūros 3-asis baudžiamojo persekiojimo skyrius "Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-02-28 14:20:39 iki 2025-02-27 14:20:39. Veiksmą atliko 2024-09-23 12:39:15 (GMT+03:00) Informatikos ir ryšių departamentas prie LR vidaus reikalų ministerijos
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	IBPS sistema, versija 1.3.25
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-11-07 07:48:42)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo IBPS sistema 2024-11-07 07:48:42 Vyriausioji tyrėja Renata Vaičaitytė
Ikiteisminio tyrimo Nr.	07-6-00015-23

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Šermukšnių g. 3, LT-01106 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl it 07-6-00015-23 nutraukimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-11-08 Nr. 25-14760
Adresatas	Zigmas Vaišvila
Dokumentą tvirtino	Vyriausioji tyrėja Renata Vaičaitytė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-11-08 06:58:28
Registratorius	Dokumentų tvarkytoja Diana Genytė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-11-08 07:03:20
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-11-08 atspausdino Dokumentų tvarkytoja Diana Genytė

Nuorašas tikras
FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
2024-11-08